

SLOVENSKI NAROD

Izjaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati do 20 pešt 4 2 D, do 100 vrst 2) 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za posameznika 420 D

Upravitelje: Kaničeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kaničeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Socijalna nezadovoljnost, draginja in podjetnost

Večinoma strankarsko stališče nam vsem vprašanjem našega političnega in socialnega življenja je našemu časopisu odvzelo dober del trezne presoje in objektivnega pogleda na dogodke. Zlasti v socialnih in draginskih vprašanjih se govori vseprek le s stališča strankarske oportunitete in koristnosti. Tako se je zgodilo, da se naši listi, klerikalni posredniki, zaganjajo v kapitaliste, banke, trgovce in politične voditelje in da postavljajo socialno vprašanje popolnoma napačno. Na ta način se ne morejo misliti na ugodno rešitev. Draginja narašča, nezadovoljnost se širi, prepričani o vzrokih in krivcih se vlečejo brez konca.

Poedinci so res marsikaj zakrivilili v socialnih vprašanjih naše države. Kdo bi bil nezmotljiv, bodisi na vladi ali na čelu posredne stranke? Pomote so vedno mogoče. Pa tudi drugi momenti so vplivali na socialno nezadovoljnost, na dragino, na socialne prepire. Ne smemo pozabiti raznih hujškarij komunističnega in krščansko-socialističnega značaja, ki so umetnim putem ustvarjali socialno nezadovoljnost, da jo nato strankarsko eksploatirajo za skrinje in svoje volilne krogi. Veliko odstotkov socialne nezadovoljnosti gre na rovač teh umetnih dražil od strani klerikalne stranke. Vsaj v Sloveniji je tako.

Kot rečeno, priznavamo socialno nezadovoljnost, priznavamo odkrito nedostatek, dragino, zapostavljeno državo in privatno uradništvo. Vemo, da je kriva tudi vlada, ki se premo briga za pametno finančno in gospodarsko politiko, premo skrbi za omiljenje davkov in davčne prakse, za obvladovanje cen potom učinkovitih davčnih in carinskih postopkov in akcij.

Nazadnje pa ne smemo pozabiti tiste zmitelje, ki je v glavnem kriv socialne nezadovoljnosti med nami, to je nas vseh, naše gospodarske nedelavnosti, naše nesposobnosti in malomarnosti. V našem gospodarskem procesu ni vse v redu! Slabi zakoni, slaba finančna in gospodarska politika ni vse! Poglavito v gospodarskem procesu je delavnost gospodarskih sil, je osebnost, delovna stran gospodarske produktivnosti.

Po preobratu se je zdelo, kakor da smo postali narod velikih gospodarskih konstruktivcev, narod visokih gospodarskih iniciativ. Gradili smo tovarne, razširjali podjetja, ustvarjali domačo jugoslovensko industrijo. Tudi v trgovini smo dosegli večje obsege in dosegli znatne uspehe.

Zbog nezadostnih priprav, brez osebnih izkustev in denarnih sredstev je morala priti v zvezi s stabilizacijo dinarja reakcija. Banke so omagale, privatna podjetja so opešala in propadla, veliko industriji je zaprlo vrata ali pa reduciralo delavstvo in uradništvo. Tudi v trgovini, v gospodarskem življenju splošno smo nazadovali, in sicer nezadovolj glede podjetnosti, glede iniciativ, glede konstruktivnega dela. Naše banke se danes omejujejo na najpohlevnejše posle posojevanja denarja, gradbenosti v industrijskem ali poslovnem oziru ni več.

Socialna nezadovoljnost pa se trajno leči samo s podjetnostjo, z gospodarsko iniciativo, z marljivostjo in gradbenostjo. Kjer vlada stagnacija, nedelavnost, tam sledi zastoj, tam bomo večno trpeli vsled konkurence sposobnejših narodov.

Ta stagnacija v gospodarski delavnosti in v gospodarskem udejstvovanju je glavni moment socialne nezadovoljnosti, ali bolje rečeno socialnih nepravil v naši državi in posebej še v Sloveniji.

S tega mesta smo pri raznih prilikah opozorili na delavsko plat tega vprašanja ter pokazali, da mora tudi delavstvo v strokovnem, šolskem, učnem, izobraževalnem oziru storiti vse napore, da se dokopije do prve veljave v državi. Tu se zapolničnimi, z delovnimi sredstvi več doseže, kakor s političnim vpitjem in strankarsko demagogijo.

Kaj pa hočemo s socialnimi boji v Sloveniji, ko smo vendar vsi siromaki in ko stoji tudi naimočnejši slovenski industrialci vsak dan pod Damoklejevim mečem? Ali res ne vemo, da jih more najmanjša carinska izprememba nbiti, in to radikalno uničiti v 24 urah? Socialni boji so v Sloveniji nonsens, so bolj zavisti, brezdelnosti, lenobe in politične demagogije. Tu treba drugih socialnih stremilni, predvsem stremilni po splošni delavnosti v gospodarstvu.

Politična situacija v Beogradu

Nikola Pašić v Monte Carlu. — Trgovinski minister v Švici. — Stepan Radić bolan. — Vloga Jovana Plamenca.

— Beograd, 9. januarja. (Izv.) Danes je tretji božični dan. Tudi danes ni pričakovati ves dan nikakih važnejših političnih zapletov in dogodkov. Beograd je še vedno v božičnem razpoloženju kljub temu, da prihajajo iz Budimpešte poročila o senzacionalnih političnih novostih. V ponedeljek je pričakovati, da se prične zopet živahnejše parlamentarno delo, ker začne finančni odbor z nadaljevanjem proračunske razprave.

Po poročilih iz Monte Carla, ki jih je prejelo predsedstvo ministrskega sveta, je tja prispel ministrski predsednik Nikola Pašić s svojim spremstvom zdrav in dobro razpoložen. Sedaj je gotovo, da ministrski predsednik ostane na francoski reviji do konca t. m.

Minister trgovine in industrije dr. Krajač je odpotoval v Švico, kamor je

pred dvema dnevnoma dospel.

Prosvetni minister in predsednik HSS Stepan Radić je po poročilih iz Zagreba težko obolel. Zbolel je na španški.

V politični javnosti je vzbudila živahne komentarje objava dveh kraljevskih ukazov. Z ukazom je bil postavljen za pooblaščenca ministra in izrednega poslanika I. klase v Pragi vodja Crnogorcev Jovan Plamenac. Takoj za tem je sledil ukaz, s katerim se postavlja Jovan Plamenac na razpoložanje kraljevske vladi.

V radikalnih krogih je vzbudil zadnji članek v Radićevem »Domu« v štednji veliko nezadovoljstvo. Radić trdi, da radikali ne bi izvajali dosledno štednje in da bodo zato radićevci primorani nastopiti z opozicijo, da se štednja izvede.

Varnostni pakt balkanskih držav

Stališče naše države do Grške. — Sestanek balkanskih držav v Carigradu.

— Atene, 9. januarja. (Izv.) Jugoslovanski poslanik Panta Gavrilović je obvestil grškega zunanjega ministra Rufosa, da je prejel od svoje kraljevske vlade naročilo sporočiti grški vladi, da vlada kraljevine SHS želi sklenitev balkanske varnostne pogodbe. Zato smatra za nujno potrebno, da se popreje izravnavo vse med Jugoslavijo in Grčijo.

obstoječe difference in nesoglasja. V grških političnih krogih je to obvestilo bilo sprejeto simpatično in z zaščeno.

Korak Jugoslavije pri grški vladi spravlja v zvezo z inicijativo, ki izhaja iz Carigrada, da se tja skliče konferenca balkanskih držav, ki naj razpravi o balkanski varnostni pogodbi.

Svetovna sramota Madžarske

Intervencija Male antante skupno s Francijo. — Madžarska vlada pritiska na svetovni tisk. — Osvobočenje Prekmurja? — Visoki kler zapleten v afero.

— Beograd, 9. jan. (Izv.) V Beogradu vlada veliko zanimanje za nadaljnji razvoj madžarske afere. Ker sta bila zadnja dva dneva glavna božična praznika, niso izšli beogradski listi, zato danes listi objavljajo več kolon dolgo poročila, ki reasumirajo navajajo razne momente in dogodke v madžarski ponarejalni aferi. Ne ateri listi zahtevajo intervencijo interesiranih držav v Budimpešti. Splošno je pričakovati ne samo intervencijo Českoslovaške, marveč verjetno vseh držav Male antante skupno s Francijo. Dokazano je, da so na Madžarskem ponarejali v prejšnjih časih tudi jugoslovanske dinarje, českoslovaške krome in romunske leje. Beogradska javnost je ogorčena. Konstatirano je, da je v to afero zapletena oficijelna Madžarska. Grof Bethlen in državni upravitelj Horthy sta si prav spretno razdelila svoji vlozi. Obstojal pa je tudi dvojen režim. Režim grofa Bethlena je na zunaj kazal napram sosednim državam in Franciji lojalen in pošten obraz, režim Nadossyja pod vodstvom Horthyja pa je izpodbijal gospodarske temelje tem državam.

— Dunaj, 9. jan. Madžarska vlada je pričela pritiskati z vsemi sredstvi tudi na inozemski tisk, da bi začel priobčevati vladi ugodnejša poročila. Nekaterim listom na Dunaju in v Pragi je madžarska vlada po svojih zastopnikih namignila, da se jim odzove pošiljati, če ne pišejo v prilogo oficijelne Madžarske. Tujakine madžarsko poslanstvo je k sebi pozvalo zastopnike dunajskega in inozemskega časopisa ter jim dalo nekaka navodila. V Budimpešti je policija zaplenila izdave »Neues Wiener Tagblatt« in »Neues Wiener Journal«.

Po poročilih iz Budimpešte je notranji minister za en teden prepovedal nadaljnje izdajanje radikalnega »A Vilaga«. List je pričel objavljati poročila, ki bi, kakor pravi uradni »komunik«, lahko »ogrožala znanje« politični položaj Madžarske. Proti vodji madžarskih fašistov posl. Uilainu je uvedeno kazensko postopanje, ker je ponarejevalec hvalil kot plemenite rodoljube in junake.

po izpopolnjevanju strokov, sil našega delavstva, po modernim uradniškim izkustvi opremljenem uradništvu in zlasti po podjetnosti, po ustvarjalosti silah v gospodarstvu, v trgovini in industriji. Kjer ni teh gospodarskih ustvarjalosti sil, kjer ni stalnega napredka v podjetnosti, v gospodarski gradbenosti, tam nastane nujna stagnacija delavnosti, zaslužka in s tem socialna nezadovoljnost, draginja in vse drugo, kar je s tem v zvezi.

Tu bi torej vlada lahko prišla na dan z inicijativo.

Do danes je bilo celokupno aretiranih 18 oseb. V afero so zapleteni tudi katoški škofje in višji duhovniki. Včeraj je bil za slišan vojni vikar Stefan Zadravec, da je rodom iz Prekmurja. Zadravec je vedel za »patrojično akcijo« princa Windischgrätza, ki je obsegala obnem osvoboditve Prekmurja izpod »jugoslovanskega jarma«. Zadravec se je, tako je izjavil na policiji, takoj umaknil, ko je izvedel za nečedne manipulacije princa Windischgrätza. Zadravec je vojni vikar narodne armade. Njegov protokol so izročili vojaškemu sodišču. Zadravec je po dostojanstvu škoč.

— Praga, 8. jan. Poročila iz Budimpešte ugotavljajo: V ponarejalni aferi ste do danes dokazani dve važni dejstva. Na podlagi izjave tehničnega vodje kartografičnega zavoda Götzeja so bili francoski bankovci ponarejeni v kartografičnem zavodu in na log za ponarejanje je dal princ Windischgrätz. Važno je tudi dejstvo, da je vlada razpustila Zvezo društev, kateri je načeloval nadvojvoda Albreht. Ta zveza je stela v svojem območju tudi 34 madžarskih fašistovskih organizacij.

Glasom izpovedbe Grčja so se bankovci ponarejali v posebnem podzemskem lokalni kartografičnem zavodu. Götze sam je vodil tehnično stran podjetja. Že koncem avgusta so bili v zavodu nameščeni stroji za tiskanje bankovcev. Celokupno so natisnili 25.000 komadov. Ena tretjina je bila neredna. Tiskarski stroji so bili naročeni v Lipskem za svoto 1.500.000 K.

— Budimpešta, 9. jan. Vlada je zaplenila lokalne Zveze društev, ki so bili zelo razkošno opremljeni. Predsednik Zveze nadvojvoda Albreht je imel posebno pisarno, ki so zaplenili ter so zaplenili vse v njej se nahajajoče spise. Razpust tega društva je političen doodek prve vrste. Madžarska vlada s tem javno priznava, da je treba legio vselj akcij ponarejevalcev iskati v neposredni bližini nadvojvode Albrehta, ki se je skušal zadnji čas opravičiti in zatajiti vse zveze s ponarejevalci.

— Praga, 9. jan. Vsi svetovni listi obširno razpravljajo madžarsko afero. Izprva poročila objavljajo švicarski, nemški in angleški listi, naravno da v prvi vrsti tudi francoski, ker je Francija pri tem najbolj interesirana. Češki tisk odločno zavrača očitjanje Madžarov, da Českoslovaška ne postopa v duhu locarnskih pogodb. Locarno ne pomenja podpore zločincem in ponarejevalcem, ki so nameravali na zločinski način financirati madžarsko propagando proti sosednim državam. V Ženevi tožijo Madžari svoje sosedne, v zaščito madžarskih narodnih pravnih klevetajo svoje sosedne, a med tem pripravljajo proti sosedom zločinske napade na gospodarskem in tla.

Po poročilih iz Pariza, francoska vlada

formalno demetira vesti, da bi Francija zahtevala kako odškodnino od Madžarske. V francoskem zunanjem ministrstvu na Quai d'Orsay pa so prepričani, da je madžarska vlada bila v prav tesnih stikih s ponarejevalci. To jasno dokazujejo dosedajni rezultati.

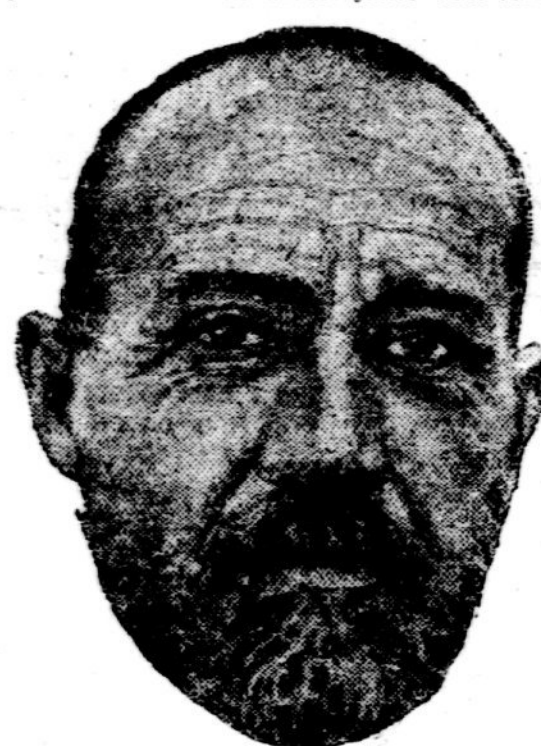
— Dunaj, 9. jan. Listi javljajo, da je pred 14 dnevi bival na Dunaju Windischgrätz ter se pogajal z ravnotejstvom tržškega Lloydja glede potnih stroškov za vožnjo do Bombaya.

— Zagreb, 9. jan. (Izv.) Sin bivšega hrvatskega bana in nasilnika grofa Khuen-Hedervarya Karlo Khuen-Hedervary je zapleten v ponarejalstvo afero. Vodil je najvažnejšo sekcijo zunanjega ministrstva ter so mu bile znane manipulacije princa Windischgrätza.

FRANCIJA PREKINILA ZVEZE Z MADŽARSKO

— Pariz, 9. jan. »Matin« konstatira, da je vodil vso ponarejalstvo akcijo nadvojvoda Albreht in gre sedaj samo za to, da se ugotovi, ali je za to akcijo znal tudi Horthy ali ne. Gotove indicije kažejo, da je Horthy osebno sodeloval. Radikalni francoski listi zahtevajo od vlade, da zahteva od Madžarske odškodnino. Po »Quotidiennu« bi ne smela ta odškodnina znašati nič manj kakor pol milijarde zlatih frankov.

Odkar je poslanik Clinchant zapustil Budimpešto, smatrajo francoski politični krogi, da so diplomatične zveze med Francijo in Madžarsko začasno prekinjene. — Francoska vlada je sklenila, da ne vzpostavi diplomatskih zvez dotle, dokler ne dobi popolne moralne in materjalne satisfakcije.

DEZELNI POLICIJSKI ŠEF NADOSSY. Med drugimi madžarskimi magnati je bil aretiran tudi Nadossy, ki je zamešan v afero ponarejanja francoskih bankovcev.

Policijska preiskava zaključena

V zaporih se nahaja 18 uglednih oseb.

— Budimpešta, 9. jan. (Izv.) Včerajšnji dogodki so bili zopet senzacionalnega značaja. Javnost je še vedno nervozna. Vlada pritiska na časopise in omejuje tiskovno svobodo. Najvažnejši včerajšnji dogodek je bilo zasliševanje vpokojenega generala in voditelja Kartografičnega zavoda Hajtsa. General je bil najprej zaslišan v četrtki popoldne in nato izpuščen. Včeraj dopoldne je bil ponovno pozvan na policijo ter je njegovo zasliševanje trajalo pozno zvečer. Hajts je bil po končanem zaslišanju proglašen za aretiraneza in odveden v zapor. Tudi on je v tesni zvezi s ponarejevalci, General Hajts je znan kot izborni kartograf.

Policijska poizvedba in preiskava so bile snči zaključene. Danes dopoldne se predloče spisi državnemu pravdnistvu. V zaporih je celokupno 18 uglednih oseb, med njimi: princ Windischgrätz, policijski minister odnosno šef državne policije Nadossy, vpokojeni general in vodja kartografičnega zavoda Hajts, višji vladni svetnik Szörtsey, Windischgrätzov tajnik Raba, komornik Windischgrätzov Kovacs, Olchovary, Jurist Winkler, tehnični vodja kartografičnega zavoda Andor in še 8 drugih oseb, ki pripadajo tehničnemu odnosno uradniškemu osebju kartografičnega zavoda.

RUSIJA IN ZEVA NARODOV

Moskva, 8. januarja. d. Rakovski je v nekem svojem govoru navedel razloge, ki zabranjujejo Rusiji vstop v Zvezo narodov. Izjavil je, da je vstop v Zvezo narodov zato nemogoč, ker je sovjetska Rusija edina socialistična država na svetu, dočim so vse druge države, vključene v Zvezi narodov, kapitalistične organizirane in kot take v političnem nasprotstvu z Moskvo. Z

Mein čaj
neve želje

odklonitvijo vstopa v Zvezo narodov pa se sovjetska Rusija nikakor ne more odreči mednarodnemu sodelovanju s kapitalističnimi državami, kar dokazuje sklenjena vojaška pogodba s Turčijo.

KRIZA V ITALIJANSKI KLERIKALNI STRANKI

Rim, 8. januarja. e. Jutri se bo vršil sesestanek parlamentarne skupine klerikalne stranke, na katerem se bo razpravljalo o položaju, ki je nastal po zadnjih sklepih glavnega strankinega odbora. Direktorij parlamentarne skupine, ki ga tvorijo poslanci De Gasperi, Gronci in Tupini, bo ob tej priliki podal demisijo. Tajnik Gronci bo po jasnih vzrokih, zaradi katerih se popularni niso vrnili v zbornico. Po mnenju nekoga demisija je razpust stranke potreben, da se odstranijo iz nje elementi, ki niso politično popolnoma prostih rok in niso v vsakem oziru dobri katoličani. V stranki naj bi ostali tisti, ki se popolnoma strinjajo s programom katoliške akcije.

CAPAELANCA SE BOJI BOGOLJUBOVA

— Hamburg, 9. januarja. (Izv.) Dr. Lašker je izjavil v tukašnjem šahovskem klubu, da je Capablanca odklonil odločilno borbo za prvenstvo sveta z Bogoljubovom leta 1927. Enako je propadel predlog glede šahovskega četveromatcha med Capablancem, Laškerjem, Alješinom in Bogoljubovom.

NOV USPEH HAJDUKA V EGIPTU

— Aleksandrija, 8. januarja. Hajdukovo moštvo je zahtevalo revanžno tekmo proti Kairu, kar pa so egiptovski nogometaši odklonili. Radi tega je Hajduk nastopil te v revanšni tekmi proti Aleksandriji in jo tokel s 3 : 2. Občinstva je bilo do 10.000. S to tekmo je Hajduk zaključil letošnje egiptovsko urnejo. Od šest iger je dobil 3, izgubil dve, neodločna ena. Goalska razlika 13 : 12 za Hajduka. Hajduk ne igra letos na Malti, niti v Italiji, marveč se vrača preko Trsta direktno v Split, kjer mu pristaši pripravljajo navdušen sprejem.

Prostovoljno oddajanje zlata za Poljsko banko

Varšava, 8. januarja. z. Včeraj se je vršilo pri sejmskem maršalu Rataju posvetovanje, ki je v zvezi z akcijo za prostovoljno oddajanje zlata in vrednostnih predmetov v vseh mestih Poljske v svrhu notranjega posojila za Poljsko banko. Zbrano zlato naj bi služilo za povečanje kovinskega kritja za poljski zlatnik. Akcija se je v načelu odobrila.

Ameriški trgovci proti sovjetom

Berlin, 8. januarja. e. Kakor poroča »Vossische Zeitung« iz Newyorka, je trgovska zbornica sprejela resolucijo, v kateri odklanja priznanje sovjetske Rusije, dokler bodo na oblasti komunisti.

Borzna poročila

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Devize: Carli 10.93, Praga 167.55, Pariz 218, Newyork 56.45, London 274.40, Milan 228.25, Berlin 13.45, Dunaj 7.97.

INOZEMSKÉ BORZE

— Carli, 9. januarja. Beograd 9.16, Pariz 19.80, London 25.105, Newyork 517.60, Milan 20.90, Praga 15.32, Dunaj 72.95, Berlin 123.20.
— Trst, 9. januarja. Beograd 43.90, Pariz 95.25, London 120.20, Newyork 24.80, Praga 73.50, Carli 479, Dunaj 350.

Še enkrat „Znamenje časa in razmer“

(Dopis iz vseučiliških krogov.)

Pred božičem je bila objavljena v «Slov. Narodu» štev. 289 notica g. N. N., naperjena proti naši mladini, tako svedečelski, kakor tudi akademski, v kateri se avtor pritožuje, gotovo s dobrim namenom, da fide, nad brezbriznostjo dijastva za splošne kulturne prireditve in zahteva m. dr. od časopisja, da posveča pažnjo temu resnemu vprašanju, ki je veljavno za vsi-šine znanstvenega nivoja naših bodočih javnih delavcev.

Temu pozivu se je odzval v nevidetni številki «Slov. Nar.» kompetentni mentor, g. I. W., ki se ozira samo na srednjoškolsko mladino; glede akademikov se, kakor se nam zdi, doslej najbrž nihče ni javil. Ker bi se po znanem izreku «qui tacet, consentire videtur» lahko domnevalo, da je bil očeček, izrečen nad akademiki, popolnoma smiseln, zato smatramo za svojo dolžnost, zavzeti stališče k tej stvari.

Vpricno kulturne apatije pri vsrke-šolcih utemeljuje pisec članka s slabim po-sebanjem javnih predavanj. Če v Ljubljani je vendar skoraj poldrugi tisoč vis. študentov, za javnih predavanj pa se opaža njihovo pomena odsojenost. Čisto drugače da je bil pred vojno, ko je bilo pri predavanju profesurja, dosegla k nam iz Zagreba, vse na-bito polno. Pri tem pa pozabi pisec to okol-nost, da je bil pred ustanovitvijo vseučiliš-šča pri nas pojav univerzitetnega profes-ora pred široko publiko za Ljubljano do-godek, znanstveni praznik, ki je moral na vsak način privabiti veliko število mladi-nc. Danes pa imamo na vseučilišču nad sto izbornih predavateljev in dijak ima mož-nost, da prisostvuje kot hospitant vsake-mu teoretičnemu predavanju.

Namade ne razpolaga akademik s pro-stitim časom za obiskovanje javnih pred-avaj. Znanj so nam slučaj, da je vpisal vi-sokošolce 50-60 tedenskih ur predavanj in praktičnih vaj. Če se predpostavljajo, da po-seča vestno polovico vpisanih nr. že na ta način pride do 5 ur dnevno napetega um-stvenega dela, pri čemer praktične vaje čisto zahtevajo tudi pripravo doma, da je

v stanu, živahno prisostvovati pri obrav-navanju znanstvenih vprašanj. K temu pridejo še pismene seminarske naloge, in končno dela mnogo slušateljev za svetosavsko na-grado, drugi pripravljajo svoje doktorske razprave. Preveč je med njimi takih, ki živujejo radi gnetnega pomankanja večer hstruktijam. Radi stanovanjske krize se pogosto zgodi, da mora akademik, ki nima v Ljubljani lastnega stanovanja, svedeti z vlakom domov v Kamnik, Škofjo Loko t. dr. Vprašanje je tedaj, kako bi mogel zvečer ob 23. uri prisostvovati javnemu pre-da-vanju?

Dalje je treba upoštevati tudi to, da je značaj javnega predavanja, ko je zamiš-ljeno za širše plasti in na vsak način donaša veliko koristi v kulturnem pogledu, prin-ci-pijelno različen od metode vseučiliških pre-davaj; tu se podajajo temelji znanja, tam poljudno tolmačenje znanstvenih rezultatov, in kot je svojočasno izjavil naš g. minister prosvete, da se piramide ne gradijo pri vr-hu, marveč pri temelju, čigar jakost velja po besedah starega Demostena (II. 10) kot edi-no jamstvo za krepkost stavbe.

Končno se mladost očita, da se udele-žuje zabav na plesiščih. Da, nam je znano, da akademiki posvečajo čas plesnim vajam; vendar pa je tudi vsakomur znano, da na naših plesih tvori glavni kontingent plesal-cev — kot se po sebi razume ravno študi-račna mladina: od njih energije torej zavisi uspeh večera. Vpraša se tedaj, kako se naj ne bi pripravljali v vajah horeografične umetnosti, ki zahteva danes skrbno dresso-ro. Dokler ne bodo pri nas predstorni ples od-pravljali, kot je to po časopisnih vesteh da-nes na Nemškem, tako dolgo mora nujno naša akademska mladina tudi pri njih sode-lovati.

Sprito teh dejstev mora vsakdo pri-znati, da je kritika g. N. N. glede naše aka-demske mladine enostranska in zategadelj neupravičena in da je g. I. W. pravilno pri-pomnil, da pisec članka marsikaj prečrta-vidi.

ČRNI KOMUNIZEM.

Monakovec W. Weber je vodil ekspedi-cijo skozi Sudan in Kongo. Poročila, da so povzeli leta Afriko temeljito predrugačili. Danes ni nič čudnega, ako ima vzhodno-afriški zamorski poglavar lep avto ali ako drugi v Sudani s radioparatom posluša pariško opero. V glavi črnega ljudstva se je zavrtel velik preobrat in po vojni se je vstvaril samozavestni Afričan, ki se sma-trajo za poklicanega sovražnika belih in hui-ska proti njim še nezavedne rodova. V juž-ni Afriki, v rudniški jugoskopski in na mno-gih krajih, kjer uporabljajo evropska pod-jetja črne mase, se dviga novo afriško strašilo: črni komunizem. Črnci se okori-ščajo z evropsko kulturo in evropskimi iz-na-jdankami. Kolikor bolj to napreduje, toliko večja je nevarnost za beli rod. Afrika Afri-čanom ideja gibanja je, Evropejce izločiti iz Afrike. Krepko pomaga islam, zaščiti črni rodov in smrti sovražnik Evrope.

SKRAJNI JE ČAS

je, da se prepičate, da eden par nogavic s žigom in znakom (gleda, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugič Dobivajo se v prodajalnicah.

Prince Windischgrätz — avstrijski volun v Srbiji

Inozemski list, sedaj čehoslovanski in dunajski, priobčujejo sedaj posebne sanj-avosti iz burnega življenja prince Ludvika Windischgrätz. Ta visoki plemenitaš je bil tip pustolovca, ki si je bil v svetu, da ga zakon čisti in da je pred zakonom skoraj imun. Prince je bil nekoč tako bo-gat, kakor so princ v pravljicah in pripo-vedkah. Prejel je v last po bivšem pred-sedniku avstrijske gospodarske zbornice A. Fredu Windischgrätz ogromna nezado-žena posestva na Madžarskem, ki so bila prvotno namenjena njegovemu etarešemu bratu Alfredu. Ta je zelo tragično konča-l. Izvrši je samomor v Rimu. Mladji prince Ludvik je bil pravi tip obelaga madžar-skega kavalirja, ki je povsod razpisal in ljubil lepe ženske. Njegov oče je bil gene-ral, njegov stari oče Windischgrätz pa je bil leta 1818. zborni poveljnik v Pragi na on je pomneje proslavil kot general raz-čije. Ta Windischgrätz je namreč udeležil revolucije v Pragi, na Dunaju in v Budim-pešti.

Mladji prince Ludvik Windischgrätz je začel kaj burno življenje. Udeležil se je rusko-japonske vojne. Njegove pustolo-vščine v teh vojnah so delale mnogo srbi-bivsemu avstrijskemu generalnemu štahu. Pri je znan kot prvovrstni pretopca. Ri-sikal je marsiktero nevarno podjetje.

Interesantno je bilo njegovo delova-nje za časa anekdotične krize leta 1908. Av-strija je takrat anektirala Bosno in Her-cegovino. Kraljevina Srbija pod spretnim diplomatičnim vodstvom zunanjega mini-stri Milovanovića je protestirala proti anektaciji in med obema državama je nastal resen konflikt. Avstrija je deloma mobilizirala in vsak čas je bilo pričakovati, da izbruhne vojna med Avstrijo in Srbijo. V najbolj kritičnem trenutku se je mladji prince Ludvik Windischgrätz ponudil šeru avstrijskega generalštaba Konradu Höt-zendorfu, da prevzame v Srbiji vsažno vojaško mistvo. Hötzendorf je poslal Win-dischgrätz v Srbijo v svrhu študija pra-vega razpoloženja med srbskim narodom. Windischgrätz se je skrivaj vtihotaplil v Srbijo. Kot preoblenen natak je najprej stajal v Nišu in pozneje po zavarnah v Beogradu. Posnemal je v tem oziru razne detektivske romane. Windischgrätz pa je nato pošiljal na Dunaj različne netočne informacije in tudi dunajsko časopisje po svojih zaupnikih informiral na tedencijs-ke načine.

Windischgrätz je tudi politično nasto-pil ter je imel pred vojno v magnatski zbornici političen govor, ki so ga mu sicer seestrali njegovi tajniki, da je bil poln ce-magije. Od takrat so ga nazivali aristokratje srdeči prince. No, ta rdeči princ se

je kmalu prelevil v »črnega prince«, karži postal je pristal pravega klerikalizma in jezuitov. Windischgrätz je po vojni nado-ljeval svoje pustolovščine. Iz Avstrije po-beglemu Karlu je pomagal prenesti v Du-najsko razne dragocenosti. Posrečilo se mu je preko meje v Švico prenesti zaklada Habeburmanov, ki je reprezentiral vred-nost okrog 100 milijonov. Windischgrätz pa je znal te dragocenosti tako rafinirano vnovčiti, da je Karlu ostala prav meni-malna reata na razpolago.

O carinjenju

O razmerah na naših carinarnicah se množe pritožbe. Že na prvi pogled se vidi, da so upravičene, toda carin-ske oblasti so slepe in gluhe in nasto-pajo, kakor da bi bilo občinstvo za carinarnice in ne carinarnice za občin-stvo. Zato se tudi ni čuditi, ako vlada-jo med carinskimi uradi in občinstvom stalno najbolj napeti odnosi. Takšne nenaravne razmere so gotovo trajno nevzdržljive in samo v interesu države in vse javnosti je, da se te nevzdržne razmere čim najprej odpravijo. To pa je mogoče doseči samo s pomočjo stro-ge, a objektivne kritike, ki brezobzirno razkriva vse, kar je gnilega v naši upravi, pred vsem v carinski, ki je po-leg davčne prakse glavni vir vsega ne-godovolstva, zlasti v naših gospodar-skih krogih.

A v carinski upravi so se res raz-pasle prakse, ki glasno kriče po od-pomoči.

Samo en primer! Blago, ki ga trgovci naročujejo, da bi ga hitreje dobili, v malih količinah iz inozemstva in ga dobivajo v poštnih paketih, prihaja v Maribor po treh, štiri-rih dneh, naročniki pa ga dobe šele v treh ali štirih tednih. Ves ta čas leži blago na carinarnici, in naj ga trgovci še tako potrebuje. Intervencije nič ne zaležejo, ker se carinarnica sklicuje na to, da je preobložena z delom in da ne more sproti zacinjenjavi zavojev, ki prihajajo po pošti. Pri tem kažejo carin-ski organi na lokal, kjer so shranje-njene take pošiljave: evo, 3000 in več jih je, ki jih moramo zacinirati, predno pridejo na vrsto pošiljave, ki so pravkar dosegle. In trgovci se mo-ra vdati v »božjo voljo« in čakati tri, štiri ali več tednov, da pride na vrsto njegovo blago, če se tudi med tem po-kvari ali sicer propade. In število teh pošiljav, ki je čakalo na »odrešenje«, je v božičnem času gotovo še močno naraslo, s čimer so postali izgledi za trgovce, da dobe v doglednem času svoje blago, še neugodnejši.

A čemu ti zaostanki? Ali ima ca-rinarnica na razpolago premalo delav-nih moči, da ne zmore svojega posla? Ako je tako, je dolžnost carinske upra-ve, da da carinarnici na razpolago vol-ko organov, da počde delo gladko izpo-rzati in da se ne bodo kopičili več za-ostanki v neizmernosti. Drugo je seve-da, ako so zaostankom krivi drugi mo-tivi! Naj pa je stvar taka ali taka ali drugačna, vsekakor je že skrajni čas, da se napravi tem nevzdržnim razme-ram konec!

Zveza Slovenije z morjem

O tem predmetu je priročila v petek zvečer v Kazini Zveza jugoslov. inženjer-jev in arhitektov zanimivo predavanj.

Predavala sta g. inž. Al. Hrovat in Iv. Müller-Petrie.

Gosp. inž. Hrovat je izjavil, da pride-tu v poštev dve zvezi: ali po lastnem oze-m-lju ali pa preko Trsta oziroma Št. Petra. Zveza Slovenije s morjem mora biti za-ka, da tekmuje z obstoječo glede daljave in vzpona. Le v tem slučaju smemo raču-nati na pritegnitev tranzitnega prometa iz severa. Trgovci se obrača vedno tja, kjer mu kaže več ugodnosti in dobička. Iz teh razlogov smo nevezani na tranzitni pre-met, ker lokalna železnica se nikjer ne rentira. Obstoječa zveza na Split se naš promet le malo pomeni, ker Slovenija gra-vitira na Krainer. Govornik je strokov-njaško pojasnjeval znano traso inž. dr. Muella in drugo severno Kupe na Brod Moravice. Razpravljalo pa se je tudi še o drugih projektih: Severin — Črnomelj — Vinica, Severin — Vrbovsko k reški pro-

gi, Črnomelj — Lukov dol. Zadnja proga bi bila najkrajša, namred 30,6 km, in tudi naj-cenejša, to je 181 milijonov Din, dočim bi bila Musilova proga 45 km dolga in bi tudi najbrž veljala, namred 380 mi-lijonov Din, a obe Musilovi prosti bi veljali 561 mil. Din. Musilova proga bi imela 22 predorov, 21 viaduktov in 6 postaj, proga Črnomelj — Vinica — Ogulin 1 predor in 5 viaduktov, proga Črnomelj — Kočevje 6 predorov, 10 viaduktov in 6 postaj, proga Črnomelj — Vukov dol 7 viaduktov, proga Sevnica — Št. Janž 2 predora in 3 via-dukta. Musilova trasa ima napram tra-si Stari trg štiri neugodnosti: 1. veliki vzpon, kar zelo otežuje prevoz tororov, 2. vled visokega vzpona večja obraba gor-njega stroja, 3. geološko neugoden teren, 4. neugodnost iz strateških ozirov, ker bi proga lahko dosegala sovražni topovi.

G. inž. Müller-Petrie je nato podrobno opisal Musilovo traso ter dokazoval, da bi bila ta proga posrem povoljna. Predavatelj je posebno naglašal velik narodno-gospo-darski pomen Musilove proge (veliki go-vedi, rudniki itd.). Ako se bomo že daleč prepirali, sploh se pridemo do nobene re-šitnice. — Nato se je razvila zelo živahna in tožna polemika.

Baržo, žamet za večerne toalete in SVILA v vseh barvah, samo prvovrstni izdelek

Kamgarn, znano, ševit samo kvaliteto blago pri

Lenasi & Gerkman, Ljubljana

50 letnica «Edinosti»

Petdeset let svojega obstoja beleži tr-žaški slovenski list «Edinost». Dolga doba trdega pa vstrajnega dela v političnem ve-nenju na vedno vročih tržaških tleh. Treba je bilo velike energije in preudarnosti, da se je uveljavil pričetni trud, da je list na-predoval in se je iz njega v vedno širši me-ri širila med ljudstvo narodna zavest, ljubezen do rodne grude in zdrav smisel za gospodarstvo. Bil je časi, ko je raznarodno-jo pritisk deloval z ogromnim aparatom in dosegal uspehe, da se je množilo italijansko drugorodstvo v deželi, katero se zrcali da-nes tako številno v pristnih naših priklkih, ki jih srečavamo vsepovsodi sredi onih, ki prisegajo, da so Italijani. Pod Avstrijo je zorel namen, napraviti Primorje italijansko in nemško, domači, star slovenski živeli bi stal ob strani v senci. Narodno vzbujal-nega dela je bilo na vseh koncih in krajih polne roke, dolgo časa se je porabilo, da se je končno postavil jez proti navali in se je dvignil kvišku primorski Slovenec, za-veden in pripravljen za nadaljno borbo v svrhu, da doseže ravnopravnost in se bo mogel uveljavljati svobodno po vsej svoji nadarjenosti in žilavosti. Tržaška «Edinost» ima v vseh teh pogledih poleg drugih či-niteljev velike zasluge. V prvi vrsti glode tržaškega mesta, kjer je lepo rastle in se razvijalo Slovensko kljub neprestanim oviram z raznih strani. Zvesta svojim na-čelom je klicala «Edinost» čisto po edino-sti med slovenskimi političnimi voditelji, upoštevajoč, kako neudnost škoduje slo-venskemu stremenju po lepi bodočnosti. Sledil je uspeh za uspehom in hrepenenju, da si vednar priborimo, kar nam gre in kar je bilo zapisano v avstrijskih zakonih. Pra-vilno smo puščali italijansko manjšino pri miru v njenih opravičenih težnjah, borili smo se le proti primatu in hoteli doseči enakopravnost in mir ob Adriji... Napočila je vojna doba in «Edinost» vidimo, kako prihaja od kraja svoj naloge v še težjih razmerah. Povoljna doba je povsodi prena-polnjena z mržnjami, predsodki in neza-upan'em. Sredi burne vznemirjenosti hodi «Edinost» svojo pot odločno pa varno in ni dvoma, da bo sledil uspeh tudi koncem sedanja trnjeve poti. Časi se spreminjajo in ljudje v njih. Padajo res udarci za udarci, toda za oblaki je sonce in nadejamo se, da se tudi nove razmere v Primorju ublažijo v korist domačemu ljudstvu. Želimo «Edino-sti» ob njeni 50-letnici železnega poguma v borbi za upravičene pravice slovenskega ljudstva, da jih nova oblast uvidi in jim da življenja. Vse slovensko ljudstvo stoji na strani prizadevanja tržaškega dnevnika, ka-tereza se spominjamo te dni s toplim sr-cem, zroč v prihodnost, da se na temelju prijateljskih odnosov med obema država-ma ustvari znošen položaj za naše brate ob tržaški Adriji.

Iz soefovne politike

LOCARNO.

V novoletnih uvodnih veljavnega ino-zemskega časopisja je bilo mnogo razno-vrstnih izjavaj na svetovni politiki v letu 1925. Na ime Locarno se združuje največ upov. Kar je tam dozorelo na mlmem je-senskem solnce, je bilo sad poznega spo-znanja in dolge, temne dobe zmot in zmeš-ajav. V Locarnu je dobila Evropa nov obraz in spaka vojne se je morala končno umakniti prijaznejšemu licu sporazuma... Kdo je največ pridobil v Locarnu? Vsaka sila je nekaj dala in vzela, opustila in do-bila, vsi udeležniki so se obvezali za pra-vico in dolžnost v višjem interesu vzdr-ževanja miru in preprečevanja vojne. Ka-kor je prejšnje leto reparacijski problem, tako je sedaj varnostni problem prišel do rešitve, ki ima ovsotil pot do pretesova-nja najtežjega problema, to je osvoboditve človeštva od bremen prevelikega oboro-ževanja. Tu čaka največja naloga bodo-čnosti. Prezident francoske republike Dou-mergue je pri diplomatičnem novoletnem sprejemu naglašal, da se pričonja novo le-to v mendarodnem oziru po delu, v Locar-nu izvršenem, pod dobro zvezdo. Locarno ne pomeni samo konca vojnega strahila, marveč pomeni pred vsem duševno raz-o-roževanje, zblizanje narodov in najtesnejše sodelovanje vlad... Čudno je pri svojem predbožičnem odhodu iz Berlina v Moskvo označil Locarno za zmoto in prevaro.

O HINDENBURGU.

Prof. dr. W. Helfpach, prejšnji baden-ski državni predsednik, više o vzorni lojal-nosti, s katero državni prezident Hinden-burg vodi svoj republikanski urad. Kriti in zagovarjati locarno politiko, gotovo ni bi-lo malenkost za tega starega vojaka, zlasti se po bobnajočim ognjem poskusov s stra-ni velikega kroga starih prijateljev, da bi vplivali na njegovo stanoovitost. On se je odrekal vsem vabidom, da bi odvil meto-de svojega poraženega cesarja in da bi z osebnim nastopom in osebnim drčvito prekrizal politiko svojega kanclerja in zu-

namiega ministra. Baš to ravnanje mu je v zadnjih mesecih pridobilo vse ljudstvo in se je to tudi že zmanje izrazilo pri nje-govem zletnem južnonemškem posetu, ko so v Frankfurtu strogo republikanske mase izkazale državnemu poglavarju, katerega niso volile, čisto svojo udnost. Hinden-burg je na potu, da bo pripravljen pri ljud-stvu ne le kot maršal, marveč tudi kot državni predsednik, in sicer slednje pri onih, ki ga niso čislali kot maršala, dočim mu kažejo srčno keo eni, ki so ga proslavljali kot vojskovodjo in so se ogrevali pri nje-govi kandidaturi za prezidenta zanj na na-pačnih računih.

AMERIKA.

Za novo leto so nam povedali iz Wa-shingtona, da gre zelo dobro Zedinjenim državam. «New York Herald» je priobčil iz-javo ameriškega trgovskega ministra Ho-overja, ki pravi, da se je gospodarski po-ložaj dožele v zaključnem letu dvignil ta-ko visoko, kakor še nikdar poprej. Ameri-čani se niso živeli pod tako ugodnimi živ-ljenjskimi pogoji kakor v letu 1925. Na-rastle je nepričakovano visoko produkcija, zvišal se je izvoz, denarna vrednost, plaše in morde do bajnosti. Produkcija, zvišana produkcija ima za posledico blagostanje. To noi velja za novoletni opomin Evropi!... Amerika stoji ponosno pred nami in gleda proti vzhodu in proti Evropi. V blagostanju bi se lahko dalo misliti na razoroževanje. Z največje avtoritativne strani v Ameriki pa je bilo pred kratkim ročeno, da se je šlo že dovolj daleč v pomorskem razoroževa-nju, sedaj treba misliti na razoroževanje na kopnem. Prav in dobro! Američani sicer ve-do, da so v tem pogledu v Evropi velike težkoče, ali misel za razoroževanje naj živi in se širi! Razorožitvena konferenca, ki bi se je udeležila tudi Amerika, bi mogla dati prav dobre rezultate. Delo za mir naj se nadaljuje. Morda se končno le spamejujejo narodi in pričnajo svoje spore reševati z uma svitlim mečem.

Spec. mehanična delavnica za popravo pisalnih računskih strojev in registr. blagajn. Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6 Telefon št. 930

Jack London:

Roman treh src

Od presenečenja bi bil zaživžgal, če bi ne bil zaslišal njenega glasu, ki je nekaj osorno vpraševal. Slišal je tudi več moških glasov, ki so odgovarjali ponižno, obenem pa odločno in srdito. Govorica je pričala, da so neznanci španskega rodu.

Nato je slišal, kako so se možki med pogovo-rom napotili dalje in čez pet minut ga je njen glas poklical iz grmovja.

— Ta je pa dobra! Radoveden sem, kaj bi počel v moji koži Regan, — je pomislil Francis in stopil iz grmovja.

Odšel je za njo skozi goščo na livado kraj opale. Ko se je neznanica ustavila, je stopil pred njo in ji pogledal v obraz. Bil je še vedno pre-pričan, da se hoče nekdo iz njega norčevati.

— Bravo! — se je zasmajal in dotaknil njene rame. — Bravo! — je ponovil. — Prav zdi se mi, da tiči v vas neka vražja sila.

Toda srditi pogled njenih črnih oči ga je takoj ohladil.

— Tepec! — je vzklila in ga dregnila s prstom pod nos. Njena nedostojna familiarnost mu ni bila posebno všeč. — Kakor da bi moglo to skriti vaš obraz.

— Toda, draga moja lady, — je pričel z nam-nenom dokazati ji, da je še nikoli v življenju ni videl.

In zopet je moral zmolkneti. Prekinila ga je na tako izreden in eksotičen način, da je kar ostrmel. Zgodilo se je tako nepričakovano, da ni opazil ni, od kod je potegnila damski revolver in mu nastavila cev na trebuh.

— Dragi lady... je znova poskusil svojo srečo.

— Nočem govoriti z vami! — ga je prekinila. — Vrnite se na svojo jadrnico in glejte, da čim prej izginete.

Sledila je pavza, v kateri je opazil, kako težko se bori neznanica sama s seboj. Toda kmalu si je opomogla in vzklila:

— Za vedno morate izginiti iz teh krajev!

Francis je že odprl usta, hoteč ugovarjati, toda cev revolverja se mu je še bolj poglobila v trebuh.

— Če se kdaj vrnete — Bog mi odpusti greh — se ustrelim!

— Če je tako, jo pa že moram popihati, — je dejal smeje in se napotil nazaj proti obali. Njegova vloga je bila tako smešna, da so mu sile od smeha solze v oči.

Hoteč ohraniti vsaj senco svojega dostoj-anstva, Francis nalašč ni hotel opaziti, da mu sledi neznanica tik za petami. Ko sta prišla tako do

čolna, ki ga je hotel mladji Morgan odvezati in po-rinit v morje, je zaslišal, kako vetrni lahno majo palmove veje. Voda v bližini je postala od vetra nekoliko temna, v daljavi je bila pa že povsem črna in pečine Chiriquiskega zaliva so se dvigale nad njo kakor nočne prikazni.

Že je hotel stopiti v čoln, ko je zaslišal, da nekdo v bližini plaka. Obrnil se je in zagledal nez-nanko, ki je povesila roko, v kateri je še vedno držala revolver, in si brisala solzne oči. Naglo je pristopil in jo ves ginjen prijel za roko. Ona je za-drhela in za pahnila od sebe. V njenih solznih očeh se je poznalo, da noče sočutja. Francis je zmajal z glavo čez, da ne razume njenega vedenja in se mora pač odločiti za edini izhod iz tega muč-nega položaja. Tako se je znova obrnil proti čolnu, toda ona ga je zadržala.

— Vsaj... je spregovorila naenkrat... polju-bili bi me v slovo!

Skočila je k njemu in razprostrla roke. In kdo bi si mislil, v desnici je še vedno držala re-volver. Frank je za hip kolebal, ker mu ni šlo v glavo, kaj naj vse to pomeni, nato jo je objel in bil deležen za plačilo strastnega poljuba. Še trenutek in naslonila je glavo na njegovo ramo ter bridko zaplakala. Toda ob-nem s strastnim objemom je čutil Francis tudi revolver, ki mu ga je nastavila neznanica z desnico med rebra. Tu pa tam je dvig-

nila svoj obokani obraz in začela strastno poljub-ljati Francis. Mladji Morgan ni mogel razumeti, kako in zakaj je postal naenkrat predmet tako strastne, obenem pa zagonečne ljubezni.

Francis, ki ga je dekle čedale bolj strastno objemala in poljubljala, li ne bil imel prav nič proti, če bi se to srečanje nadaljevalo do ne-skončnosti. Toda ona ga je nenadoma pahnila od sebe. Srd in prezir se je pojavil v njenih prekrasnih očeh in z revolverjem v desnici mu je zapovedala, naj se takoj vrne v čoln.

Zopet je zmajal z glavo kakor da hoče reči, da ne sme odkloniti prošnje prekrasne lady. Prijel je za vesla in odrinil čoln od obale.

— Prečista devica Marija, reši me molega grešnega srca! — je vzklila deklita. Z tevcio je raztrgala verižico iz korala, na kateri je nosila na prsih medaljon, in vrgla vse skupaj v morje.

Francis je nato opazil, kako so se pojavili iz bližnjega grmovja trije oboroženi možki in planili k dekliti, ki se je zgrudila na pesek in bridko za-plakala. Dvignil so jo in zagledali Francis, ki je krepko veslal proti jadrnici. Francis se je neho-te ozrl in opazil, da je lahen veter napel jadra in gnal »Angeliko« proti obali. Takoj nato je pobral eden izmed nezancev daljnogled, ki ga je vrgla na tla deklita, in začel opazovati Francis. Kmalu pa je vrgel daljnogled proč in pomeril s puško v mladega Morgana.

Pogreb Ivana Kneza

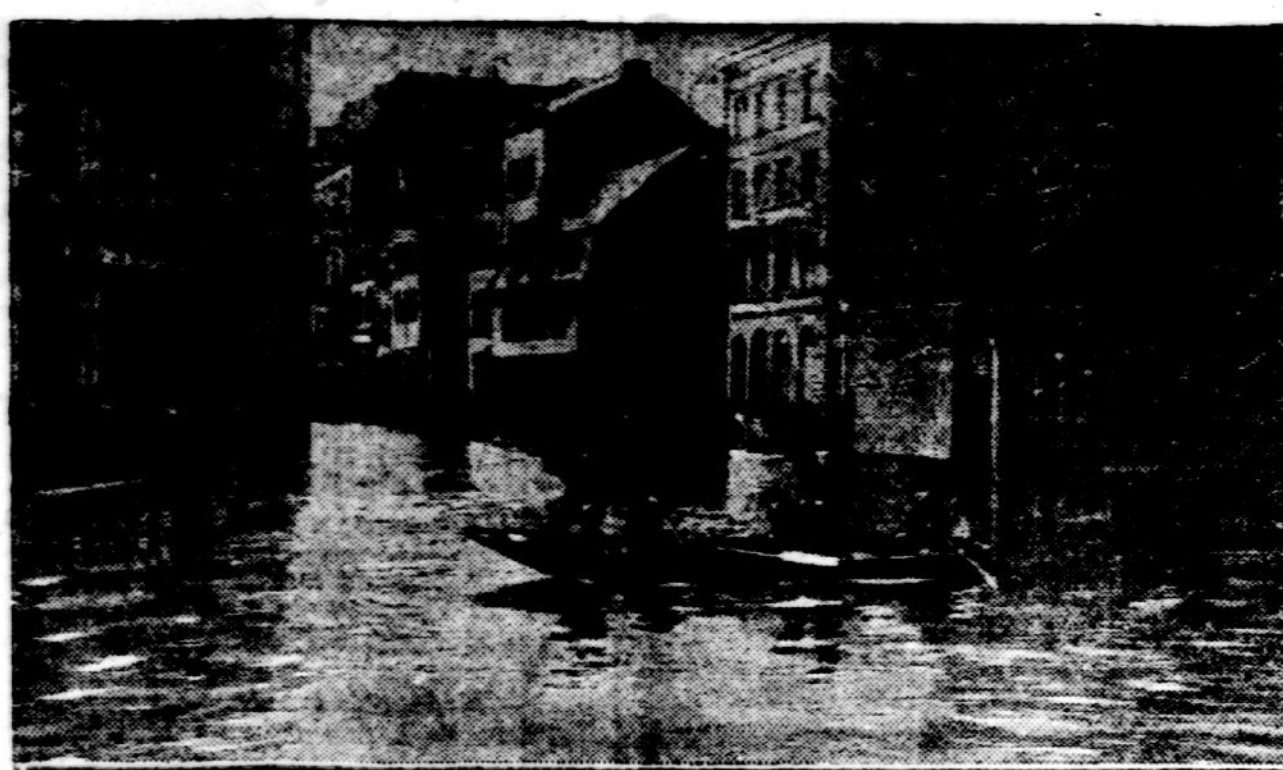
Na dostojen način je Ljubljana včeraj popoldne sprejela zemeljske ostanke predsednika Trgovske zbornice Ivana Kneza k zadnjemu počitku. Z Dunaja so prepeljali pokojnika včeraj dopoldne. Krsta je bila vsa pokrita z vencem. Pred določeno uro se je zbrala na kolodvoru velika množica meščanov in zastopstva vseh gospodarskih in drugih korporacij. Ob 15. so očetje frančiškani na kolodvoru blagoslovili krsto ter opravili cerkevno molitvo. Nato sta se poslovila v imenu trgovskih, industrijskih in obrtnih organizacij predsednik Zveze Industrijev Dragotin Hribar in zastopnik zagrebskih korporacij Aleksander G. Dragotin Hribar je v daljšem govoru navajal pokojnikove zasluge za napredek našega trgovstva in obrtništva, proslavljal je pokojnikove vrline kot organizatorja slovenskega gospodarstva. Predsednik Saveza industrijalcev S. D. Aleksander pa se je v imenu hrvatskih tovarštev v vznešenem govoru postavil ob pokojnika, ki je bil vedno previden, asilen in pošten trgovec, ki je stremel za tem, da bi gospodarskemu življenju v Sloveniji nacionalni značaj. Pokojni Ivan Knez je bil mož dela in varnosti, ki je dobro umeval svojo nalogo, da je treba postaviti gospodarstvo na trdne temelje. Svoj govor je zaključil s toplimi besedami: »Počivaj v miru v zemlji, ki si jo tako žarko ljubil! Lahka ti bodi domača gruda! Slava Tebi Ivan Knez!»

Združeni pevski zbor Trgovskega pevskega društva »Merkur« in »Glasbene Matice« pod vodstvom pevovodje g. Gruma je nato zapel pretežitno »Vigredo«, na kar se je razvil žali sprevod izpred javnega kolodvora po Mikloševcih proti pokopališču Sv. Križa.

Na čelu sprevoda so nosili nosilci krasne vence, med drugimi iz vrhovih matič in rdečimi nageljni pleteni venec generalnega konzula Čehoslovaške republike dr. Beneša, venec tajništva Zbornice za trgovino, industrijo in obrt, venec Trgovskega in obrtniškega združenja v Zagrebu, venec Kmetijske posojilnice za ljubljansko okolico in venec drugih javnih korporacij. Na vozu je bilo naloženih veliko število vencev, med drugimi venec Centralne industrijske korporacije iz Beograda. Šesti vrancov je peljelo v vozu I. razreda kovinsko krsto. Za krsto so stopali najprej sorodniki in za njimi zastopniki Zbornice za trgovino, in-

dustrijo in obrt s provizoričnim predsednikom Jeanom Schreyem, podpredsednikom Ivanom Ogrinom, mnogimi zborničnimi svetniki, zborničnim tajništvom in uradnim svetnikom dr. Fr. Windischer in Ivan Mohorič. Dalje so se pogreba udeležili veliki župan dr. Vilko Baltić z načelniki raznih uradov, dvorni svetnik dr. Rudolf Marn, načelnik kmetijskega oddelka Ivan Sancin, artiljerijski inšpektor Stojanović, predsednik viš. dež. sodišča dr. Janko Babnik, policijski direktor dr. Guštin, polnočestovno diplomatski zbor: generalni konzul Čehoslovaške republike dr. Beneš, italijanski generalni konzul marchese Gavotti, avstrijski generalni konzul dr. Strautz, belgijski konzul Milan Dular, zastopnik francoskega konzulata g. Findeisen in portugalski konzul Strucelli. Zagrebske gospodarske korporacije so bile zastopane: Trgovska zbornica po podpredsedniku inž. Carneattiju in tajniku dr. Čuvaju, Savez industrijalcev po predsedniku S. D. Aleksandru in tajniku M. Bauerju, Savez trgovcev po tajniku Juhar. — Mesto občino je zastopal gerentijski svet: g. dr. Dinke Puc, Josip Turk in Likozar. V častnem število so se udeležili pogreba denarni zavodi in vse v Ljubljani se nahajajoče gospodarske korporacije. Med drugimi predsedstvo veleposlancev s predsednikom Ivanom Bonačem, Zveza industrijev s predsednikom Dragotinom Hribarjem, Engelbert Franchetti, predsednik Zveze obrtnih zadrug z načelniki, direktor Trgovske akademije dr. Böhm, direktor Tehnične srednje šole Josip Reiser, predsednik odvjetniške zbornice dr. Danilo Majaron, predsednik notarske zbornice Aleksander Hudovernik, Zveza trgovskih gremilov, predsednik gremija ljubljanskih trgovcev Fran Stupica, upravni svet Združenja papirnic v Vevčah in Ljubljanske kreditne banke po g. dr. Karlu Trillerju in generalnem ravnatelju Tykaču. Kreditni zavod za trgovino in obrt z ravnateljem Tostijem itd.

Pri prehodu na Kette-Murnovi cesti ob južni železnici so pevci zapeli »Blagor mne, kakor so pokojnika sprejeli na pokopališče sorodniki, prijatelji in ožji znanci. Krsto so položili v rodbinsko grobnico. Pokojniku večna pamiat!

POVODENJ V KOLNU. Velik del Kolna je pod vodo. — Prebivalci se vozijo po mestu s čolmi.

Tu se moramo ozreti tudi po Cankarjevih dramah. Vsi intendantji so jih uprizarjali; eden to, drugi drugo. Toda ljubljanske novine govore jasno, s kakšnim uspehom. Na tedanjem repertoarju se ni obdržala nobena. Ne po krivdi vodstev, ki so zasedala vse uloge z najboljšimi tedanjimi igralci. Ti igralci so bili brez dvoma ne le za naše razmere prav dobri, nekateri naravnost odlični. Tudi ne po krivdi naše kritike, ki je bila ugodna. Toda krivda je bila na strani naše publike, ki ni omogočila, da bi se Cankarjeve drame izrale opetovano.

Sicer pa se ni godilo tako le resnim dramam, nego tudi resnim operam. Ko smo takoj za Dunajem in Trstom d. bili na slovenski oder Puccinijeva opera »Tosca«, so jo takisto mogli vprijeti v štirikrat, a četudi je bila predstava že zelo slabo obiskana. »Slovenec« pa je takrat ob premijerji pisal, da je »Tosca« skandalozno brezokusna opera, ki je možna na našem oderu pač le pod takim intendantom, kakršen je Govekar. Ne dovolj tega: neki klerikalni poslanec je grmel celo na političnem shodu proti »Tosci« in proti Govekarju.

Kakšno je bilo estetično stališče naših ljubljancov v tisti dobi, naj pove še sledeče dejstvo. Tolstega grandiozno dramo »Moč teme« je izdala »Slovenska Matica« in naše gledališče je dramo uprizorilo. Po premijeri je prejel intendant pismo stalnega ložnega abonenta V. P. sledeče vsebine: Sramota je za slovensko gledališče, da vprijetja take drame! Govekar pa ne čuti slovensko, da dovoljuje brate Ruše klevetati in sramotiti s takimi izmečki. Tolstega so podkupili ruski židje, da je napisal tako sramotilno delo!

Vse to mi je nekoč pravil Govekar. Stori bi naši kulturni zgodovini veliko uslugo, ako bi priobčil svoje gledališke spomine.

Prav tako kakor vsi njegovi predniki se je tudi Govekar boril za napredek in obenem za obstanek našega gledališča.

Nad slovenskim gledališčem je visel stalno Demoklejev meč deficita, ki je grozil presecati gledališču koncev vsake sezone nit življenja. Radi deficita okroglih 3000 K se je vsililo nebrej razburjenih občnih zborov. Vse je bilo obupano in je ugajalo, kako plačati ta strašni deficit. A plačal se je končno na breme subvencije bodoče sezone, intendant pa je moral — izrečno »moral« — prevzeti dolžnost, da pokrije primanjkljaj z repertoarjem, ki donaja, ne pa odnaša...

Pod Govekarjem so se razmere pri našem gledališču dokaj uredile.

Ko je moral na zahtevo dr. Šusteršiča odstopiti, so prevzeli upravo Fr. Kobal, O. Zupančič in M. Hubad. Z umešnim vnetjem in vse hvalje vrednim idealizmom so se lotili dela. Toda razmer niso mogli izpremeniti. Uprizarjali so resna literarna dela, resne opere, a tudi celo vrsto operet in zabavnih stvari.

A niti ta zadnja Intendanca ni mogla ostati, ker ni bilo sredstev. Trudila se je, da si pomnoži dohodke z ustanovitvijo kina, a klerikalci so ustanovili svoj kino in ga postavili v — gledališče. Našega gledališča je bilo po zadnjih poskusih Danila in Borštnika definitivno konec. Prišla je vojna in v gledališču je ostal — kino.

Taka je torej zgodovina našega gledališča do prevrata. A kdo je vzpostavil naše gledališče l. 1918, kdo je angažiral novo osebje, novi orkester in zbor, kdo je beračil okoli deželnega glavarja in avstrijskih ministrov, kdo se je trudil, da je jugoslovenska vlada v Beogradu podprla našo gledališče? Zopet g. Govekar, Praprotnik, Bleiweis in drugi odborniki Dramatičnega društva.

Danes je naše gledališče državno, ima dve poslopi, nobene nemške konkurence, množesteven upravni aparat in 4 1/2 milijone Din državne subvencije. Toda tudi to današnje gledališče goji opereto in burko — žal, da zelo slabo — a prilagodi se bo moralo še bolj ljudstvu, ali pa ga kmalu zopet sploh ne bo, Zagreb in Gradec sta mnogo večji mesti, kakor Ljubljana, a oba se še danes vedno ozirata na široko publiko.

Težki časi se vračajo, zakaj gledališke finance že kriče po pomoč! Abonente so skrajno nezadovoljni in večina predstav je glede obiska žalostna.

— Nedelja v ljubljanski dram. V nedeljo 10. t. m. sta v ljubljanski dram. dve predstavi in sicer popoldne ob 15. uri angleška veseloigra »Pegica mojega srca« z gospo Šarčevico. Kasp. Medvedovo ter g.

Levarjem v glavnih vlogah. Poleg njih nastopijo še g. M. Danilova, Gorjupova, Cesar, Danilo, Drenovec in Skrbinek. Zvečer ob 20. uri pa se vprijeti Andrejeva drama »Profesor Storičin«. Obe predstavi sta ljudski po znižanih cenah.

— Opozorjamo na nedeljsko popoldansko operno predstavo, ki je v prvi vrsti namenjena naši mladini in na kateri se izvajajo pantomimski baleti: Srce iz leca, Poziv na ples, Capriccio Espagnole. Ta otroška in mladinska predstava ima znižane cene. Predprodaja pri dnevnih blagajni v operi.

— Gostovanje dramatične pevke gđe. Zaludove in tenorista g. Zdenka Knitla. V nedeljo 10. t. m. popoldne ob 15. gostujeta v opernem gledališču pri predstavi opere »Prodana nevesta« gđa. Zaludova v vlogi Marinke in g. Zdenko Knitl v vlogi Janka. Oba pevca pomenjata za našo odlično pridobitev. Znana sta kot prvovrstna umetnika in pevca odličnih umetniških kvalit. Poleg tega poje vloga Kecal basist g. Rumpelj, vloga Vaška pa tenorist g. Kovač. Ostale vloge so v navadni zasedbi. Predstava se vrši kot ljudska predstava ter je v prvi vrsti namenjena izvenljubljanskemu občinstvu in veljajo za njo znižane ljudske cene.

— Nedelja v Narodnem gledališču. V nedeljo 10. t. m. so v Narodnem gledališču tri predstave. Popoldne ob 15. uri se vprijeti v dram. velezabavno veseloigro Pegica mojega srca, zvečer ob 20. pa Profesor Storičin. Obe predstavi sta ljudski po znižanih cenah. V operi je popoldanska predstava in se po »Prodano nevesta« z Zaludovo in Knitllov v glavnih vlogah. Tudi ta predstava je ljudska in pri znižanih cenah.

— Abonente reda E opozorjamo, da imajo danes operni predstavo za svoj abon. in sicer se poje opera »Eva« in običajni izvrstni zasedbi. Glavne vloge so v rokah gđe. Thierryjeve ter g. Banovca in Holckova. Ta abonma predstava se vrši vsled tega, ker se je moral vsled boleznij g. Betetia preložiti koncert na petek 15. t. m.

— Današnji koncert, na katerem naj bi se izvajala simfonična pesnitev Vihar, je vsled boleznij g. Betetia preložen na petek dne 15. t. m. Kupljene vstopnice veljajo tudi za ta večer.

— Dijaška predstava v dram. Danes popoldne ob 15. uri vprijeti so v ljubljanski dram. Mammersova veseloigra Pegica mojega srca kot dijaška predstava pri znižanih cenah. Pristop k tej predstavi pa ima tudi vse ostalo občinstvo, ki se hoče poslužiti ugodnosti izredno znižanih cen. Samo ob sobi umetno je, da je predstava primerna za mladino. Začetek točno ob 15.

— Slov. marj. gledališče »Atena« v Narodnem domu. V nedeljo 10. t. m. vprijeti Slov. marj. gledališče najlepšo Puccinijeva igro za ženske »Carobne gosli«, ki so po svoji pestrosti, zanimivosti in pravi pravilnosti dosegle vedno najlepši uspeh. Ta igra v šestih slikah pa je zanimiva tudi za to, ker je v njej glavni junak — Gašper sam in sicer z vsemi svojimi bistvenimi lastnostmi. Tu vidimo Gašperja kot bitje, ki se v n. m. družba dva elementa: čisto prirodni nagon in pa romantično zanešenjstvo. Mislite si čudnega burkeza s pravilnimi gosi, ki omamlja vsakogar, ki se v njem v njegove zvočne mreže. Toda slednjič se čarovinja razpuhti in Gašper ostane spet stari romar, ki mu čudodelni glas govori: »...Niso za vsakega, niso za takega poleti v višave, v sinje daljave...« V tej bajni igri je izraženo romantično neskladje med resničnostjo in sanjami. — Ta pravilica pa bo posebej ugajala mladini, saj je vsak prizor tako zabaven in slikovit. Predstavi se vršita kot običajno ob 3. in ob 6. v mali dvorani Narodnega doma. Predprodaja vstopnic v nedeljo ob 10. do 12. dopoldne in pol ure pred začetkom predstave. — Cene: ob Din 10. do 3.

— Slov. marj. gledališče »Atena« v Narodnem domu. V nedeljo 10. januarja: Poci: Carobne gosli. Predstavi se vršita ob 3. in ob 6. v mali dvorani Narodnega doma.

— Vsk, kdor se zanima za umetnost, naj se udeleži predavanja arh. prof. Kregarja »O pariški dekorativni razstavi« v nedeljo 10. t. m. ob 10.30 dop. v »Eltnem kinu Matice«.

— V samostanu, Adamičevu najnovejšem delu, ki ga bo izvajal pevski zbor »Sloge« na svojem koncertu v ponedeljek v Filharmonični dvorani, je kompozicija modernega sloga, po sestavi edina v slovenski — morda tudi jugoslovski glasbeni literaturi. Besedilo R. Peterlin-Petrške živo opisuje menih, ki odhajajo v jasni srebrni noči k molitvi v cerkev, kjer ostane. Prikaže se jim Bog, rekoč: »Kaj strmiš? Padi pod križ, milost neizmerna je tui« — Adamič je prizor instrumentalno in vokalno prav pestro naslikal. Z glavnim motivom, ki ga podaja v primernem uvodu menjaje v vseh osem lesnih instrum.

tov in harfo, začenja zbor, ki nadalje popolnoma oktet, a akret nasprotno zbor. Zaključuje se skladba instrumentalno s istim motivom. Delo je v rokopisu in se izvaja prvič. Ravnotako bomo slišali v Ljubljani prvič tercet železn. glasb. društva »Drava« iz Maribora s harfo, ki jo bo igral priznani, že odlikovani harfist g. Fr. Lukež, sam komponist, katerega eno delo se bode izvajalo tudi na omenjenem koncertu, vzbujajočem veliko zanimanje.

— Zveza kulturnih društev v Ljubljani priredi v Eltnem kinu Matice več zaporednih nedelj, začeti ob 10. januarja t. l. predavanja o mednarodni dekorativni razstavi v Parizu. Začetek predavanj je vsakokrat ob 10.30 dopoldne. Vsebina vseh predavanj obsega opis dekorativne razstave v Parizu, njene zgodovine, organizacije, nadalje razvoj moderne arhitekture ter pregled reprezentativnih paviljonov ter razstavljenih projektov. Posebno predavanje poda sliko jugoslovanske udeležbe na tej razstavi ter sploh zgodovinski razvoj slovenske dekorativne umetnosti. Druga predavanja zopet tvorijo pregled in razlago moderne scenarije svetovnih gledališč, interier in opremo posamičnih paviljonov na razstavi udeleženi narodov.

Vsa predavanja so poljudna značaja ter zaključena vsako zase. Gospod predavatelj arhitekt prof. Rado Kregar, ki je bil osebnj v Parizu v službo študija razstave ter svetovne dekorativne umetnosti sploh, nam jamči kot strokovnjak, ki temeljito pozna in proučuje to stroko, da bodo ta predavanja podala izčrpano sliko današnjega stanja domače in svetovne dekorativne umetnosti, obrti in industrije. Vsa predavanja bodo pojasnjevala številne skopične slike, katere je zbral g. predavatelj v ta namen tokom svojega bivanja v Parizu. Vsakokratno temo teh predavanj objavimo v kratkem. Občinstvo pa že danes opozorjamo na ta predavanja, ki so zanimiva in potrebna vsakemu inteligentu.

Za doraščajočo mladino in odrasle je izšel

Bon ton

Knjiga o lepem vedenju, govorjenju in oblačenju v javnem in zasebnem življenju. — Sestavljena po lastni izkušnji in na podlagi najnovejših Bon tonov velikih narodov. — Strani 280. Broširana velja 65 Din., v celu platno vezana 80 Din.

Knjigo je izdala

Knjigarna Tiskovne Zadruga v Ljubljani, nasproti Glav. pošte

Julijska brajina

— 30.000 lir za vojne sirote. Odbor za vojne sirote v Vidmu je v svoji zadnji seji pod predsedstvom profeta Riccia sklenil izplačati 30.000 lir za vojne sirote v anekriranem ozemlju. Svota se porazdeli takole: na Gorico 15.000 lir, na Idrijo 7000, na Tolmino 500 in na Trbiž 3000. Denar je že poslan v Gorico, od koder pride deželni odposlanec v omenjene kraje ter razdeli zneske med najpooblaščenije družine.

— Pri Sv. Jakobu v Trstu vprijeti dramatični odsek Citaltice v nedeljo 10. t. m. Carkarjevo dramo »Kralj na Betajnovi«.

— Lep uspeh izkazuje »Vzajemna zavarovalnica goveje živine« v Bukovici. Članov ima 118, ki imajo zavarovalno živino za okroglo 400.000 lir. Zavarovalnica se je postavila po težkih časih v povolji dobi zopet na trdnja tla, kar se je doseglo z vsrpnostjo in predvidno upravo. Vzajemno delo rodi povsod dobre sadove.

— Misli, da je svetnik. V Lozicah je zblaznel 55letni kmet Stefan Stančič. Reče misli, da je on sv. Stefan in blagoslovilja z vodo one, ki se priklonijo pred njim, napade pa tiste, ki nečajo tega storiti. Ko so se približali nši odposlanci Rdečega križa, se Stančič zabarikadiriral v svoje sobe in jim grozil. Spravili so ga iz hiše z vabilom, da se popoje z avtomobilom po velikem dedščino. Tako je prišel nesrečnež končno v blaznico.

— V Zedinjenih državah naturalizirani Jugoslovni. Po poročilu iz Newyorka je bilo tekom fiskalnega leta od 1. julija 1924 do 30. junija 1925 podeljeno ameriško državljanstvo 152.457 imcem. Prejšnji državljanov Jugoslavije je dobilo ameriško državljanstvo lani 4697. Črnogorce Stejelo še vedno posebej. Teh je bilo naturaliziranih 28. Todej skupno 4725. Število otrok, ki so postali s starši ameriški državljani ni razvidno iz statistike.

— Radi svoječasnega opustošenja planinske kočje na Kaninu je bilo na fašistovski strani mnogo namigavanja, kakor da so to zagražili slovenski prebivalci z Bovskega. Po dolgem preiskovanju so se mogla italijanska planinska društva kakor tudi alpski častniki prepričati, da je neupravičena vsaka obdolžitev slovenskega prebivalstva, katero je puščalo vedno vse kočje v miru, ter da gre sled za opustoševalci v staro videmsko pokrajino, od koder hodijo tudi v krast slovenskemu bovskemu prebivalstvu že desetletja in še več. Gospodje fašisti in njihova glasila se tako prepričujejo, da ni sovražstva in divjaštva med našim ljudstvom, marveč da ga treba iskati drugod. Zato naj pometajo pred svojim pragom!

— Iz Rusije se je vrnil po desetih letih 32letni Kalist Stabile iz Velike Vicer. tne. V Sibiriji je služil pri nekem krutem gospodarju. Šele pred petimi meseci se mu je posrečilo pobegniti in priti v Moskvo. Tam je reče škaf avstrijski konzul, ker ni nič vedel, kako se je skrm. Čala vojna in kam spada sedaj vzhodna Furlanija. Potem je prišel k italijanskemu konzulatu, kjer je dobil vso potrebno pomoč, da se je mogel vrniti domov. Stabile trdi, da je v Rusiji še mnogo ujetnikov, katerih mislijo doma, da so mrtvi.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Začetek ob 20. uri zvečer.

DRAMA.

Sobota, 9. ob 15. »Pegica mojega srca«. Dijaška predstava po znižanih cenah. Izv. Nedelja, 10. ob 15. pop. Pegica mojega srca. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Ob 20. zvečer: Profesor Storičin. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

11. — ponedeljek »Druga mladost« Red A. Torek, 12. zaprto.

Sreda, 13. Henrik IV. Premijera. Izven.

14. — četrtak »Profesor Storičin« Red D. Petek, 15. Henrik IV. Red E.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota, 9. Eva. Red E.

Nedelja, 10. ob 15. pop. otroška in mladinska predstava: Srce iz leca. Poziv na ples, Capriccio Espagnole. Znižane cene. Izven. — Ob 15.20. Prodano nevesta, go. Izven.

Ponedeljek, 11. zaprto.

Torek, 12. Hoffmannove pripovedke. Red F. Sreda, 13. Gofmači — Povratek. Red E. Četrtak, 14. Orfej v podzemlju. Red C. Petek, 15. Vihar, simfonična pesem za veliki orkester, soli in zbor. Koncert v vel. dvorani! Union. Začetek ob 20. zvečer.

Sobota, 16. Srce iz leca, Poziv na ples, Capriccio Espagnole. Red D.

Nedelja, 17. ob 15. pop. Aida, gostuje ga. Zaludova in g. Zdenko Knitl. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 18. zaprto.

Nekaj iz zgodovine našega gledališča

V devetdesetih letih preteklega stoletja je vzevala na vseh gledališčih posebno kmetijska drama. Morre, Anzengruber, Ganghofer l. dr. so gospodovali po vseh odrih; francoski, angleški, nemški in slovenski odri pa so obenem gojili razne puščavske, opremne, historične in fantastične igre. Tudi naše gledališče jih je uprizarjalo ob največjem obisku publike. »Pot okoli sveta«, »Carjev kurir«, »Quo vadis?«, »V znamenju križa« in take napetega dejanja polne igre so bile čisto rešitev za gledališko blaginjo. Takrat je bil v Ljubljani gledališki intendant dr. Tekavčič. Ta je nagovarjal svojega gledališkega tajnika Frana Govekarja, naj priredi enako igro iz slovenskega življenja, da ne bo treba našemu gledališču uprizarjati tujih iger, da dobimo končno močno izvirno igro, ki se bo lahko z uspehom igrala vsaj štirikrat. Dolej se namreč nobena slovenska igra ni mogla igrati več kot dvakrat.

In tajnik Govekar je dramatičar »Rokovnjače, Jurčiča, Kersnika. Nobena slovenska drama se še ni vprijetila s tolikim uspehom in vsrpnim navalem občinstva. Sprejela jo je z odobravanjem slovenska kritika in z navdušenjem jo je pozdravil v posebnem feljtonu »Sloven. Naroda« rajni A. Askerc, ki je bil menda vsaj kos estot. »Rokovnjače« so igrali in igralo od leta 1899. tudi v Ameriki, na Dunaju in prav vsi slovenski odri znova in znova. Nobena izvirna igra ni v Sloveniji popularnejša od Govekarjevih »Rokovnjačev«, a kar je

glavno: v svoji dobi ni bila nobena koristnejša obupani gledališki blaginji.

Uprizarila pa sta »Rokovnjače« že tedanja intendant Matej Hubad in Fran Milčinski. Obdržala sta v repertoarju dr. Tekavčičeve smernice, gojila nekoliko resno opero (celo Wagnerja) in resno dramo, a zvečine veseloigro, burko, opremne stvari in operete. Tudi ta dva sta se borila proti apatiji slovenske inteligence, skušala pritegniti širše sloje ter vzdržati v težkem proračunu ravnovesje.

Hubad in Milčinski pa sta po dveh sezonah spreviedla, da je borba proti ljubljanski razmeram brez upa zmage in sta prepustila vodstvo gledališča zopet dr. Tekavčiču in Fr. Govekarju. Milčinski je pripovedoval, da je »delal posledje dve leti velike ovinke okoli gledališča«, tako se mu je — zamerilo...

Nova voditelja pa nista mogla ravnati drugače, kakor vsi predniki. In v nadaljnjih sezonah je ostal repertoar enako pisan, doloma za inteligenco, doloma za ljudstvo, iz denarnih kriz se je gledališče reševalo z naporom vodstva in osebja.

Medtem je Fr. Govekar dramatičar Jurčičevoga »Desetega brata«, ki se je igral od leta 1903. na ljubljanskem in pač že na vsakem večjem in manjšem oderu v Sloveniji. L. 1903. je Fr. Govekar napisal »Legionarie«, predigro k »Rokovnjačem«, ki so šli takisto z ljubko V. Parmovo glasbo preko vseh slovenskih odrov z največjim moralnim in gromnim uspehom.

Leta 1904. je bil intendant našega gledališča Janko Bleiweis-Trsteniški in Govekar mu je po Fr. Levstikovih povesti napisal dramatsko pripovedko »Martin Krpan«. Premijera je bila 6. januarja 1905. in je imela kolosalen uspeh. Avtor je ostal anonim, zato je bila kritika vspeslošno — celo v »Slovenca« — jako ugodna. Govekar je v tej igri dramatično izrazil misel, da je bilo le ljudstvo vedno pravi rešitelj države ter da se doseže le s slogo starcev in mladeničev spas domovine.

Tudi intendant Bleiweis je bil »Martin Krpan«, ki je po vseh naporih z repertoarjem pritegnil slovensko publiko v gledališče, jako dobro došel. A tudi Bleiweis se je kmalu navečal stiškovskega truda za naše gledališče ter je nevhvaležni ter vedno obupni posel opustil.

Repertoar se ni izpremenil niti pod novim vodstvom Mateja Hubada, ki se je, kakor vsi pred njim, trudil dvigniti ga, a je tudi uvidel, da brez veselega žanra ne gre. Naša publika je zahtevala predvsem duhovite zabave, smeha, oddiha, ali pa ni prišla v gledališče. Pred praznimi vrstami stolov pa noben intendant ni smel igrati, ker je moral gaže in račune plačevati točno in redno.

Leta 1906. je prevzel vodstvo gledališča profesor Friderik Juvančič, ki je skušal gledališče znova dvigniti ter repertoar čim bolj izboljšati.

Boril se je za čim višji repertoar, da bi čim več umetniških del, a finančna kriza je naraščala in sredi l. 1908. je pustil obupno borbo. Dramatično društvo ni moglo več dalje ter je naprosilo mestno občino, naj prevzame delo in žrtve za naše gledališče. To se je zgodilo in občinski svet je imenoval za gledališkega ravnatelja Fr. Govekarja z nikanom, da je za vsak deficit osebno odgovoren.

POPOLNOMA NOVI! SENZACIONALNI! PRVI V JUGOSLAVINI!

CIRKUS MARCCO

Do skrajnosti napeti in velesnamični doživljaji cirkulskih umetnikov, slajno prikazani v šestih velikih dejanjih. — V glavni vlogi nastopa priznani in najmočnejši človek sveta, splošno priljubljeni **MARCCO** in prekrasna **LOTTE LORANGE**.

Veliki požar cirkusa, ki ga povzroči član cirkusa — drehtajoča onica. — Pot v novo življenje. — Ljubosumnost varok n. sigurnost nastopa na visokem trapezu — nad levjo kletko. — Smrtno nevarna vožnja po drobi vodi. — B. g. otroka iz inštituta ter ponovni nastop na visokem trapezu — nad levjo kletko. — Povrnjena sreča in lepa ljubezen. — Velika cirkuska predstava s velikomestnim sporedom t. t. d.

Izvirna igra vseh sodelujočih ter napeto zanimiva vsebina nam nudijo res izborni zabave. Predstave v nedeljo ob 8, 1/5, 6, 1/3, 9, ob delavnikih: ob 4, 1/5, 1/3, 9.

Prvovrstni umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

Blagaja je odprta od 10. do pol 1. in od 2. (ob delavnikih od 3. naprej).

V ponedeljek, 11. januarja se zaradi koncerta kinopredstave ne vršijo.

Prednaznanilo: Največji pomorski film vseh časov „Morški vrag“

Vol. 124. **Elitni Kino Matica vodilni kino.**

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 9. januarja 1926.

— **Rojstni dan kraljice Marije.** Danes praznuje Nj. Vel. kraljica Marija svoj rojstni dan. Vse vladarje in državi zvesto prebivalstvo slavi ta dan v želj. Naj bi se nad kraljevskim domom vsikdar razpenjal nebo sreče in zadovoljnosti. Ljubljanski občinski zbor praznuje ta dan s svečanostno pridelitvijo v veliki dvorani „Kazina“.

— **Rojstni dan Nj. Vel. kraljice.** Nj. Vel. kraljica Marija praznuje danes 2. t. m. svoj rojstni dan. Radi dvornega žbovanja povodom smrti italijanske kraljice matere Margherite je praznovanje kraljičinega rojstnega dne omejeno na intimen krog. Danes ob 11. dopoldne je bila v dvorni kapeli božja služba, katere so se udeležili poleg dvora člani vlade, univ. profesorji in diplomatični zbor. Božji službi so od vlade prisostvovali trije ministri z namestnikom ministrskega predsednika Markom Gjurjičem na čelu. Po končani službi božji se je vršilo vpisovanje v dvorno knjigo ter so visoki dostojanstveniki čestitali Nj. Vel. kraljici.

— **Darilo kraljice srotam.** Nj. Vel. kraljica Marija je povodom svojega rojstnega dne danes darovala za sirote znesek 60.000 Din.

— **Dvorni ples.** Radi dvornega žbovanja preložen dvorni ples se vrši po sedanjih dispozicijah maršala dne 23. t. m.

— **Vodnikov spomenik.** V zadnjih dneh so odstranili izpred Vodikovega spomenika na Vovkovem trgu železno ograjo. Menda so jo dali v temeljito popravilo, kakršne je bila že nujno potrebna. Morda na ima mestna občina kot skrbnica tega spomenika pri tej priliki namen. Spomenik premakniti na primernejše mesto, n. pr. sredi Vodikovega trga, ki je dobil z novimi nasadi dokaj prijetnejše lice, kakor ga je kazal še nedavno. Vsekarer pa Vodikova soha v sedanji orientaciji ni srečna: obrnjena je z malce okrenjeno glavjo proti Studentovski ulici, kjer ni nikakega prospekta, dočim kaže hrbet obsežnemu trgu in vsej krajevni globini proti severu. Da v tistem času, ko so našemu roetu prvenec postavili spomenik — bilo je menda leta 1889. — je bil ta prostor prav srečno izbran. Takrat je stala na sedanjem Vodikovem trgu še častitljiva stara gimnazija, ki je s svojim masivnim četrverkotom in z dvema dvorističema zavzemala ves ta obsežni prostor. Naravno, da po mestni očetje izbrali haš prostorček pred glavnimi pročeljem gimnazije, na kateri je vodnik skozi 16 let deloval kot profesor in ravnatelj za njegov spomenik. Sedaj pa, ko se za hrbotom spomenika razgrinja prostran trg s prostim pogledom preko Ljubljane proti severu, bi kazalo tudi Vodka preorientirati. Če ne nameravajo vsega spomenika premestiti, naj bi preokrenili vsaj soho z zgorajšnjim delom postamenti za 180°. Tako bi naš Vodnik dobil prost pogled po širni Ljubljani in bi lahko s tistim do bodušnim pogledom, ki mu ga je vdal njegov kipar Gamski, motril živahno življenje dopoldanskega tržišča. In s kakim spoštovanjem bodo zle nanj naše gospodine in naše kuharice, če jim kdo pove, da jim je oče Vodnik že pred 126 leti napisal slovenske „Kuharske bukve“. Oj, mestni tribuni! Uvažujte ta nasvet, in hvala vam bo bronasti Vodnik. Hvala vna vsa bela Ljubljana!

— **Redukcija uradništva.** V vladnih krogih se vedno resno razpravljajo o redukciji državnih uradnikov in nameščencev. Odustiti se namerava kakih 40.000 uradnikov, s čimer bi država prihranila do 1 milijarda Din na leto. Ker pa narodna skupščina ne more presoditi faktične potrebe uradniškega aparata in ker je v vsaki pokrajini drugačen sistem državne uprave, zato priporoča neki visoki državni funkcionar, naj se v ta namen sestavi komisija iz uradnikov samih.

— **Iz zdravniške službe.** Imenovan so: Dr. Gregor Fedran za okrožnega zdravnika v zdravstvenem okrožju Fari na Kočevskem, dr. Josip Smola za okrožnega zdravnika v zdravstvenem okrožju Raki pri Krškem in dr. Edvard Jemec in dr. Viktor Stacl za zdravnika-pripravnika pri splošni bolnici ljubljanski.

— **Število in sedeži odvetnikov v Sloveniji.** Dne 1. januarja 1925 je bilo v ljubljanski in mariborski oblasti 191 odvetnikov, to je prav toliko, kolikor ob začetku leta 1925. Posamični kralji so imeli navedeno dne odvetnikov, kakor sledi: Ljubljana 65, Maribor 31, Celje 16, Ptuj 10, Murska

Sobota 9. Novo mesto 7, Dolnja Lendava 3, Kranj 4, Brežice, Kamnik, Kočevje, Konjice, Krško, Radovljica in Slovenska Bistrica po 3, Sv. Lenard v Slovenskih Goricah, Ljutomer, Ormož, Slovenjgradec in Šmarje pri Jelšah po 2, Cerklja pri Rakovcu, Črna na Koroškem, Gornji grad, Gornja Radgona, Kozje, Laško, Litija, Metlika, Rogatec, Sevnica, Škofja Loka in Šoštanj po 1. Razen 7, ki so upokojeni: vsi 1 sodni uradniki, so vsi odvetniki doktori prava.

— **Cemu „Postuma“?** Zagrebški list dosledno imenuje slovensko Postojno z italijansko spiskeranko Postuma. Cemu to? Ako ne pišejo „Zara“ in „Plume“, zakaj rabijo potem tujo označbo za Postojno? — **Za združene države evropske** je prišel živahno agitacijski publikist Condanhove, ki je lani izdal brošuro „Pan-Europa“. V sredi se je v Newyorku omoval pomožni komite za panevropsko unijo. Zborovanju je prisostvoval tudi Condanhove in več odličnih ameriških politikov in državnikov. Sklenilo se je, da se skliče meseca oktobra panevropski kongres na Dunaju.

— **Jugoslovenska narodna pesem v Rimu.** Znamo biblioteki. Znamo Raskomovo biblioteko v Lipskem izda v reklamov v noskem prevodu najboljše srbske, hrvatske in slovenske narodne pesmi. Izda jih v dveh snopiščih. Zbirka bo obsegala 5000 naših narodnih pesmi.

— **Nadprodukcija v akademskih poklicih v Avstriji.** Dunajski list poroča, da promovira v Avstriji vsako leto 1725 akademikov za doktorje, in poudarja, da je to v državi, ki šteje samo šest milijonov prebivalcev in kjer je vsak 20 odrasli človek brez posla, strašna nadprodukcija, ki lahko ima nepregledne posledice. Deloma se te posledice že sedaj kažejo: pred kratkim je bila na Dunaju razpisana služba portirja v nekem hotelu in za to službo sta prošla tudi dva doktorja filozofije.

— **Razpis natečaja za idejno ali dekorativno sliko.** Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice v Ljubljani razpisuje tri nagrade za najboljše slike za sliko iz slovenskega življenja, slovenske prošlosti ali sliko idejne vsebine, nanasajočo se na delo in namen Jugoslovenske Matice. Definitivno se izroči delo v izvršitve na podlagi najboljše slike, kakor razsodi razsodišče. Slika bi na to služila za reprodukcijo. Prva nagrada Din 2.000, druga nagrada Din 1.000, tretja nagrada Din 500. Velikost in tehnika poljubna, želeli je skico v barvah. O sprejemu slik sklepa posebna žirija, ki sestoji iz zastopnikov umetniškega združenja, Narodne Galerije in pokrajinskega odbora Jugoslovenske Matice. Rok za vpošiljanje skic do 1. marca t. l. na običajen način (geslo, ime in zaprti kuverti) na naslov Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice v Ljubljani, Šelenburgova ul. 7. II. Udeležje se konkursove lahko vsi jugoslovenski umetniki. — **Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice v Ljubljani.**

— **Sredstvo proti škrlatinki.** Ameriški zdravnik George Dick v Chicagu je našel učinkovit serum proti škrlatinki. To pa mu je bilo mogoče samo potem, ko je odkril povzročitelja bolezni — bacil, ki se imenuje „streptokok“. Dikov o odkritje in njegovo sredstvo proti škrlatinki sta preskusila tudi nemška zdravniška prof. dr. U. Friedmann in dr. H. Deicher in potrdila v celotnem obsegu uspešnost Dikovoga sredstva. Čim se serum vbrizga v mišico, izgine izpuščaj v 12 do 14 urah, vročina pade na normalo in otrok je že drugi dan skoraj popolnoma zdrav. Kakor poročajo, sta dr. Dick in njegova žena Gladys, ki sta izšla uspešen lek proti škrlatinki, predlagana za Nobelovo nagrado iz medicine.

— **Sic transit gloria mundi...** Karel Herman Wolf je bil svoje dni v Avstriji velik gospod. Bil je vodja pangermanske stranke in najhujši vsenemski kričar v parlamentu. Svojo karijero je prikel v Celju kot urednik slovenskega „Deutsche Wacht“, sedanje „Citler Zeitung“. Tu je poročil hčerko znanega nemškega odvetnika dr. Stepičnega in se nato preselil na Dunaj, kjer je osnoval pangermanski dnevniki „Ostdeutsche Rundschau“. S svojim vsenemskim radikalizmom je zaslovel po vsej Avstriji in je bil kmalu nato izvoljen v nemški delu Češke v parlament. Tu se je zlasti odlikoval v borbi proti Badenemim jezikovnim naredbam. Nemški junak, pa je postal, ko je imel duel s min. predsednikom kromom Badenem in ga ranil. Takrat je bil na visku svoje slave. Nemci so ga občevali. Njegova slava pa je bila bledeča, ko so prišle na dan razne umazane afera, na primer, da se je dal podkupiti od sladkorne karteja, da je zapeljal ženo svojega najboljšega prijatelja itd. V parlamentu je sicer prišel ob moč in ugled, v nemško-nacionalni javnosti pa je še vedno igral

veliko vlogo. Čim pa je Avstrija razpadla, je bilo tudi konec slave Karla Hermana Wolfa. Njegovo ime se je pozabilo, kakor da bi bil umrl. Toda Wolf, nekdanji „Rufar in Streitar“, se živi. Pišejo o njem nemški listi. Pa ni več politik, služi si sedaj vsakdanji kruh s težkim trudom kot zavarovalni agent.

— **Kopriva 2. letošnja števila** je izšla s prav zanimivo vsebino in lepimi slikami. Leta izhaja na 40 straneh, a v manjšem formatu.

Vil. medicinski elitni ples

14. januarja 1926 „UNION“

— **V Zagrebu** je včeraj nenadoma preminel o. Vekoslav Jenič, ki je bil znan tudi v Sloveniji. Pokopajo ga danes. Blag mu spomin!

— **Mednarodna gradbena razstava v Torino.** V Torino se vrši letos spomladaj (maja-junija) mednarodna gradbena razstava. Razstava se bo delila na tri velike oddelke: arhitektura (retrospektivna in moderna), stavbena obrt, uporaba električnih naprav. Prospekti so interesentom na vpogled v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

— **Zlamljive se našle** v Zlatorog terpeninovem milu gospodinja Justina Mlakar iz Lesc na Gorenjskem in gospodinja Pepca Lovko, kuharica g. A. Lavrenčič, Cerklja. Nadalje je našla zlamljivo v Zlatorog terpeninovem milu gđ. Terezinka Mirtič, Valtava. Slednja je milo kupila v trgovini Fr. Surja, Sraza. Glej današnji oglas!

— **15 učencev sprejme Uprava šole** za medije i čvarice zdravila v Valjevu dne 1. marca 1926. 1. Učenke smejo biti stare 18–30 let. Dovoliti mora o se prej najmanj 2 razreda gimnazije ali temu odgovarjajočo drugo šolo. Biti morajo zdrave. Npravnostno neoporečne ter državljanske naše države. Za vse to treba priložiti potrebne svvedob. 2. Šolanje traja 2 leti. Po uspešno položenem končnem izpitu dobe učenke diplomo, ki jim daje pravico na službo v državi in samoupravnih sanitetnih ustanovah in v privatni praksi kot kvalificirane bolničarke. V državni službi se vrstijo v uradnice tretje kategorije ter dobe kot prvo plačo najmanj 800 Din mesečno, a v bolnišnicah še brezplačno stanovanje s hrano. 3. Učenke, sprejete v to šolo, živijo v internatu, kjer imajo brezplačno: stanovanje, hrano in poduk ter 100–150 Din mesečne pomoči. 4. Vsaka učenka se mora zavezati, da je pripravljena v šoli izpolnjevati vse šolske predpise, pravila in navedbe. Dalje, da hoče po končanem šolanju služiti najmanj 2 leti ondi, kamor jo odredi „Društvo Crvenoga Krsta“ ter da se vedno odzove zahtevi „Društva Crvenoga Krsta“ v vojni in v miru, kjer bo potreba in bo takrat plačana uslužbenka „Društva C. K.“ 5. Vsaka sprejeta učenka mora dati izjavo, ki je lo pošlje šoli. 6. Prilovo s vsemi svvedobami (šolsko, zdravniško in npravnostno izpravevalo, krstni list ter od občine potrdilo o državljanstvu) naj pošlje vsaka prosilica naravnost „Upravi Šole za Medije i Čvarice Zdravila v Valjevu“ — najdalje do 20. jan. 1926. 7. Gojenje, ki po svoji krivdi izostanejo iz šole ali ne položijo izpita, se morajo obvezati s potrdilom roditeljev, da bodo služile še enkrat tako dolgo kot so bile v šoli kot navadne bolničarke ali dnevnice v službi kake ustanove, ki jo določi „Društvo Crvenoga Krsta“. 8. Sprejete učenke so prvih 30 dni časne; podvrtje se imajo komisijem pregledu v šoli; kadar so sprejete, postanejo stalne gos. Janke, druge pa se vrnejo domov. 9. Oblike in porilo prinese vsaka učenka seboi, nekat tega pa dobi tudi v šoli. — Odbor splošnega ženskega društva v Ljubljani.

— **„Lajanka“** kaže melanice prid jo v kratkem v promet. Prodajalec se bode tudi v karst Jugos Matice. 100

Iz Ljubljane

— **Kam z našim dekletom?** Na to vprašanje daje odgovor članek g. Minke Govekarjeve, ki je objavljen v „Gospodinjstvem koledarju“ Jugoslovenske Matice za leto 1926. Koledar je praktično urejen in sestoji iz dveh delov: Prvi del obsega poleg koledarskih podatkov mnogo poučnih člankov in navodil, drugi del pa tvoji stroškovnik za vse dni v letu in recepte za nedeljne jedilne liste. Cena koledarja Din 18.—, za člano Jugoslovenske Matice Din 14.—. Napredaj je v vseh knjigarnah, pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji in v pisarni Jugoslovenske Matice v Ljubljani, Šelenburgova ul. 7. II.

— **Božične pridelice** danes 9. t. m. ob 16. urah izšla ruska kolonija v veliki dvorani „Mestnega doma“.

— **Ribarsko društvo v Ljubljani** je imelo snodi svoj letni občni zbor. Zborovanje je otvoril predsednik primarij dr. Ivan Robida, ki je iskreno pozdravil na zbor došlega predsednika „Slov. lovskega društva“ dr. Iv. Lovrenčiča in starostar slov. ribarjev prof. Iv. Franketa. O društvenem delovanju v l. 1925 je obširno poročal tajnik dr. Avgust Munda, blagajniški poročilo pa je podal Vilko Tome. V imenu revizorjev je poročal R. Pastoslemšek in predlagal blaginjski odbor zborovalni. Predlog je bil soglasno sprejet. Na to so se vršile volitve novega odbora. Na predlog Fil. Pristava sta bila izvoljena za predsednika primarij dr. Iv. Robida, za podpredsednika pa v. sod. svet. Ant. Mladič. Na predlog J. Jakopiča so bili izvoljeni v odbor: Slavko Plemenj, Fil. Pristav, I. Godec, Vilko Tome, dr. Avg. Munda in Fran Bar, za revizorje pa dr. Aloja Praunseis in R. Pastoslemšek. Med slučajnostmi so se obravnavale rabe ribarstva se tikajoče zadeve. Fr. Bar je govoril o zapirajo in odpiranju zatvornice na Ljubljani, prof. Iv. Franko o napravi druge ribje staze v Vavčah, P. Pristav o čudni bolezni, ki morda škade v nekaterih pritokih Ljubljance. Sprejet je bil predlog Fil. Pr-

Izšel je

Gospodinjski koledar za leto 1926.

Napredaj je v vseh knjigarnah, pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji in v pisarni Jugoslovenske Matice v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7/II.

Cena Din 18.—.

stova, naj se zakupniki in lastniki ribjih lovišč pozovejo, da dajo licenco za lov samo osebam, ki so člani Ribarskega društva, kakor tudi ja k opičev predlog, naj si društvo omeji društvene znake.

— **Smrtina kosa.** Danes zjutraj je po kratki, težki bolezni umrla gospa Gabriella Zupančič, posebnica in gostilničarka na Ahaciljevi cesti. Sledila je svojem nepozabnemu soprogu v boljši življenji. Pokopnica je bila vrla slovenska žena, ki je vso skrb in ljubezen posvetila svojim rodbini. Bila je dobra in skrbna gospodinja z vseni vrtnami slovenske matere. Smrt soproga pred njo je težko zadela, od tistega časa je bila tudi ona hiradi in pešati. Danes je odšla za njim. Z njo izgube siromski svojo veliko dobrotnico. Pogreb bo v nedeljo 10. t. m. ob pol 16. na pokopališču pri Sv. Križu. Bodi h ohranjen prilazen spomin, njemu spoštovani rodbini pa naše sožalje!

— **Predavanje o potresih.** V glavni dvorani ljubljanske univerze je snodi predavatelj o potresih znani veščak na tem polju dr. Fritz Kantsky. Predavanje je bilo zelo zanimivo, a premalo obiskano. Znanstveniki si dolgo časa niso bili na jaenem v varokih potresa. Nekateri so mislili, da nastanejo potresi vedel zrušenja podzemnih stih votlin, drugi so sopoet trdili, da potrese povzročajo vulkani. Danes je dogmat, da povzročajo potrese tektonski varci, to je premikanje zemeljske skorje, težnostne anomalije. Ravno pri nas, to je v podnožju Alp, so težnostne anomalije zelo različne in povzročajo vedle in manjše potrese. Vse to je predavatelj pojasnjeval z lepimi slikami. Zanimivo gledanje je trajalo nad eno uro.

— **Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani** viječno vabi vse svoje člane na letni redni občni zbor, ki ga je odbor do. ločil na soboto, dne 16. januarja, s posebnim oznam na člane iz proročnice. Vrši se v mali dvorani Kazine v l. nadstropju s sledečim dnevnim redom: 1. Citanje zapisnikov rednega in izrednega občnega zbora; 2. najni predlog o poslovanju in reviziji; 3. poročilo o sedanjem obdobju; 4. v.itev novega odbora; 5. odnošaji društva in Ljubljanski Vjesnik; 6. zadeva zadnjega občnega zbora; 7. volitev kandidatov v sanjetni svet; 8. samostalni predlogi; 9. slučajnosti. Pričetek točno ob 8 četrt na 4 popoldne. Odbor.

— **Škok preko kože** priredi Akademski klub montaistov v Ljubljani v nedeljo 17. t. m. ob priliki ustanovne skupščine združenja rudarskih in toplinskih inženierov.

— **Plesna šola** Opleševalnega društva v Rožni dolini. Plesne vaje se vršijo redno vsako nedeljo in ob praznikih točno ob 8. uri popoldne v salonu na Strličevu pod Rožnikom, ugodnost tudi za začetnike.

— **Redni občni zbor društva državnih pisarniških uradnikov** se vrši dne 2. februarja 1926 ob 9. uri dopoldne v restavraciji Mikšič poleg glavnega koledarja. Dnevni red: poročilo odbora.

27/n

— **Najnovše bluze, otroške in damske oblike** priporoča Kristof Bugar, Stari trg. — **Pozor** — ples! Sirokova organizacija natakarijev, hotelskih in gostilniških nameščenecv priredi letos svoj občinski ples v vseh prostorih Kazine v sredo, dne 13. t. m. ob 20. uri. Ker je namenjen študi dobiček v prid strokovni šoli, se priporoča organizacija za obilen poseet. Odbor. 25/n

Tržne cene v Ljubljani

Kg govejega mesa Din 15 do 19, jezika, ledice, jeter, možganov 18 do 19, loja 7.50 do 12, vampov 9 do 10, pljuč 6 do 8, telečine 17 do 20, jeter 25 do 30, pljuč 23, praščijega mesa 20 do 22.50, pljuč 19, jeter 15 do 20, ledice 22.50, glavje 7.50 do 10, parkljev 5 do 7.50, slanina 20 do 25, masti 30, šunke 33 do 35, prekajenega mesa 30 do 32.50, prekajenih parkljev 10, prekajene glavje 12.50, jezika 33 do 35, kostrunovega mesa 14 do 15, koščičevine 20, konjskega mesa 7 do 9; kg krakovskih klobas 45, debrecinskih 44, hrenovk, safalad, posebnih 35, tlačenk 30, svežih kranjskih od 34 do 40, pol prekajenih 32 do 35, suhih kranjskih 67, prekajene slanina 30 do 32, Kokoš 25 do 35, petelin 30 do 40, raca 30 do 35, nepitana gos 60 do 60, domač zajec 10 do 25, divji za ec 25 do 60, kg srne 20 do 35, kg krapa 26 do 32.50, linja in ščuke 25 do 30, sulca 50, klina 13.50 do 15, mreke 17.50 do 20, pečenke 8 do 12.50. Liter mleka 2.50 do 3.50, kg surovega masla 40, čalnega 50 do 55, masla 45, bolnijskega sira 38, sirčka 9 do 10, par jaje 3 do 3.75, Kg belega kruha 6, črnega in rženega 5, kg luksuznih jabolk 8, jabolk I. vrste 6, II. 5, III. 4, ena oranža 1.50 do 2, limona — 35, kg rožičev 10, fig 10 do 16, datelinov 25, orehov 12, luščentih orehov 35, suhih češpelj 10 do 12, suhih brus 16. Kg kave 42 do 74, pražene kave 56 do 58, kristalne sladkorja 13.50, v kockah 13, kavine pimesi 22, riža 10 do 13, liter namiznega olja 20 do 22, jedilnega 18, virskega kisa 3.50 do 4.50, navadnega kisa 2 do 2.50, petroleja 6.50 do 7, morske soli 4, kamene soli 4.50, popra 48 do 52, paprike 24 do 48, testenin 10 do 14, pralnega luga 3.75, čaja 75. — Kg pšenice moka št. 0 — 5.25 do 5.50, št. 1 — 5, 3 — 4.50, 5 — 3.75, 6 — 3, kaze 6 do 7, ješprenja 6 do 8, ješprenčka 10 do 13, otrobov 2 do 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba 4 do 4.50, pšenicega zdroba 6.50, ržene moka 3 do 9, aldove moka 4.50 do 5, e pšenice 340 do 330, rži 260 do 290, ječmena 240 do 300, ovsa 245 do 260, prosa 275 do 300, koruze 230

do 235, aldo 300 do 325, fižola 350 do 360, graha 400 do 500, leče 600, q premoga 40 do 45, m³ trdih drv 160 do 180, mehkih 100, q sladkega sena 75 do 80, polsladkega 60, kislega 50, slame 50. Kg endivije 20 do 25, motovila 15 do 20, radiča 14 do 16, poznega zelja 2 do 2.50, rdečega zelja 5 do 6, kislega 2.50 do 3, ohrovtja 3, kartofl 7 do 9, kolerab 4 do 5, kolerab — podzemlje — 75 do 1.—, špinaca 15 do 20, čebule 2 do 3, česna 13, krompirja 1.25 do 1.50, repe — 30 do 1.—, kisle repe 2 do 2.50, korenja 3.75 do 4, peteršilja 12, zelenjave za juho 8.—.

G. Svetožar Pribečević obišče tudi Maribor in Celje!

Sej Samostojne demokratske stranke, minister n. r. in narodni poslanec gosp. SVETOŽAR PRIBICEVIČ, bo zboroval dne 30. t. m. zvečer v CELJU; dne 31. t. m. dopoldne pa v MARIBORU. Natančna navodila pošljemo organizacijam in poverjenikom v celi oblasti. Oblastni odbor SDS za mariborsko oblast.

Triglavanski ples - CELJE -

6. februarja 1926

Iz Celja.

— **c Celjska podružnica** združenja vojnih invalidov je štela glasom tajniškega poročila zadnjega občnega zbora v minulemu letu 395 članov in 243 članic. V poslovnem letu 1925 se je vršilo 20 rednih in 6 izrednih sej. Vršilo se je tudi zborovanje proti sprejetju eninvalidskega zakona. Predsednikom podružnice je bil zopet izvoljen G. Finžgar.

— **Podporno društvo za revne otroke** v Gaberju ima 12. t. m. ob 19. zvečer v gostilni pri Permozerju svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

— **Nočno lekarniško službo** opravlja ta teden lekarna „Pri Ortu“ na Glavnem trgu.

— **Zadnji živinski sejem.** Na mesečni živinski sejmi, ki se je vršil v Celju v ponedeljek dne 4. januarja 1925, je bilo prignano razmeroma malo živine, pač pa, je bila kvaliteta jako dobra; Bilo je 10 parov lepo pitanih volov, ki so bili za prav ugodno ceno kupljeni za izvoz v inozemstvo. Krave in telice pa so bile srednje kvalitete in so bile skoraj vse prodane, nekaj za rejo in nekaj pa za klanje. Zdi se, da se bodo mesečni živinski sejmi, ki se vršijo v Celju vsaki pri ponedeljek v mesecu, ipak dvignili in da se bo z njih redno izvažala živina.

Iz Maribora

— **Kap je zadel** kanonika g. Al. Arzenška med potjo iz stolne cerkve v stanovanje. Bil je takoj mrtov. Pokojnik je bil sin pok. nadučitelja v Stranah ter se ni nikoli ukvarjal s politikom. Dosegel je starost 62 let.

— **Umrla je** na Dunaju ca. Antonia Bončan, soproga vladnega svetnika v pol. v Mariboru g. Vlaho Bonča.

— **Nov mestni arhitekt.** Občinski svet je imenoval za arhitekta g. inž. arh. Savška iz Zagorja ob Savi.

— **Naklonjenost novinarjem.** Mariborski svet je v zadnji seji priznal članom Jugoslav. novinarskega združenja pri mestnih podjetjih vse iste ugodnosti, ki jih uživajo državni nameščenci.

— **Nov avtomobilski promet.** Kmalu se uvede redni avtomobilski promet med Mariborom-Ptujem, Mariborom-Konjicami in Mariborom-Dragogradom.

— **40letnica službovanja** slavijo nadzornik drž. železnice Jos. Krahulik, strojnik Jurij Hribarčič in strojevodja Fr. Leskovar in H. Meurer. Zveza jugoslav. strojevodij priredi ljubljanski jutri zvečer pri Gambri-na intimno večerjo.

Sokol

— **Sokol I. v Ljubljani.** Umrla je cesura Gabriella Zupančič, gostilničarka in posebnica. Vabimo vse članstvo, da jo sprejmi na njen znani poti v civilni obleki s sokolskim znakom. Pogreb bo v nedeljo 10. t. m. ob 14. uri iz Ahaciljeve ceste 15. Odbor Sokola I.

— **Sokol Štepanja vas.** Članski sestanek v svrhu sestave kandidatske liste za občni zbor se vrši v ponedeljek 11. t. m. ob pol 8. uri zvečer v gostilni brata Antona Novaka. — **Redni občni zbor** pa se vrši v nedeljo 17. t. m. točno ob 2. uri popoldne v telovadnici (pri bratu Anžku (Sorzu)). Pozivamo bratsko članstvo, da se sestanka in občnega zbora sigurno udeleži. Zdravo! Odbor.

— **Loterijski odsek Sokola I. v Ljubljani** pozivlja vse lastnike izrebranih srečk, da oddajo iste proti potrdilu na Taboru v društveni pisarni dnevno od 16–19 ure popoldne. Posestniki srečk na doželi naj iste pošljejo v priporočeni pismih na naslov: Loterijski odsek Sokola I. v Ljubljani. Vse srečke morajo biti oddane najkasneje do 20. t. m. Na pozneje oddane srečke odpadajo dobitki se ne bodo oddajali. Vse informacije v društveni pisarni. — Loterijski odsek Sokola I. Ljubljana

Gospodarstvo

Sladkorni trg

Sladkorni trg je bil zadnjič stiralni dni pod vplivom božičnih praznikov odnosa novega leta. Vsa trgovina, osobito ona v New Yorku, se je omejila na likvidacijo starih zalozb. Najprej je kupovala evropska bankevska spekulacija, osobito pariska, nato so pritisnili ameriški tovarnarji, ki so omejili v letošnji kampanji svoje zaloge na minimum. Dnevni promet je znašal na newyorškem trgu 50-60.000 ton, po praznikih je pa padel na 20-30.000 ton. Na čvrsto tendenco naj bi vplivale vesti o hladnem vremenu na Kubi in nova comitue kubanskega poljedelskega ministrstva, ki računa, da bo znašal letošnji pridelek sladkornja komaj 4,5 do 4,8 milijonov ton. Toda ta napoved se ne smatra za resno in zato tudi cene niso posebno varirale. Tečaj se je razvijal samo pod pritiskom tehnične pozicije. Kubansko blago je notiralo koncem decembra 4,21, januarski termin 2,40, februarški 2,45, majski 2,58. Tudi na londonskem tržišču so cene nekoliko poskočile. Med 21. in 31. decembrom je notiralo terminsko blago za januar 13 9/16-13 1/2 in 14 0/16-14, za februar 13 3/16-14 1/3 in 14 1/4-14 1/2, za maj 14 1/4-14 1/2 in 15-14 1/2, za avgust 15 1/4-15 1/2 in 15 1/2-15 3/4.

Na praški borzi so bili nominalni tečaj za Usti loco 150-152 1/2 in 153-156. Koncem leta so prodale nekatere rafinerije nekaj blaga v Avstrijo in Grčijo. Izvoz sladkornja preko Hamburga je nemogoč, ker je Labe zamrznila. Evropsko statističko združenje naj bi nazadnje koniziralo v nekaterih evropskih državah. Do konca septembra je bil konzum razmeroma dober, v oktobru, osobito v novembru, je pa začel nenkrat nazadovati. Samo Anglija ima še velik promet na sladkornem trgu. V novembru 1925 je porabila Češkoslovaška 33.267 t, 1924 — 35.784 t, 1923 pa 44.119 t, Nemčija 133.416 (159.294 in 118.470), Francija 83.753 (96.557 in 83.061), Holandska 21.733 (24.283 in 26.619), Belgija 19.467 (18.918 in 18.544) in Anglija 168.053 (148.680 in 149.017) ton sladkornja. Tudi za prihodnje mesece ni pričakovati, da bi se konzum zvišal. Sladkorni trg je torej pod vplivom nazadujočega konzuma in zato se drže cene nizko.

Položaj železne industrije

V Ameriki je znašala produkcija železa v novembru nad 4.850.000 ton. Cene so se pri nekaterih vrstah surovega železa nekoliko znižale, dočim so pri železni pločevini poskočile. Obratuje ves čas 220 visokih peč. V Franciji je položaj na železnem trgu malone neizpremenjen. Poslovni stiki z Nemčijo so nekoliko popustili, z ostalimi državami pa dela francoska železna industrija dobro kupuje. Od 56 visokih peč obratuje 32. V novembru je znašala produkcija surovega železa 163.760 ton (v oktobru 74.270), surovega železa 150.540 (v oktobru 164.370), valjanega železa pa 128.990 (v oktobru 143.450). V Angliji so izdelali v novembru 494.000 ton surovega železa (v oktobru 473.700) in 633.800 ton surovega železa (v oktobru 647.100). Obratovalo je 143 visokih peč. Položaj angleške železne industrije se je torej zopet zboljšal. V Nemčiji se je produkcija še bolj omejila. Ta omejitev znaša 30-40%. Visoke peč obratujejo samo s 50% svoje kapacitete. Nezaposlenost stalno narašča in številno odpuščenih delavcev osobito v Porurju je ogromno. Nemška železnica so primorane kupovati cenejšo železo v inozemstvu. Trgovina je v zastoji, ker ni gotovine. Zveza nemških producentov železa se je obrnila na vlado s prošnjo, naj ji prisloži na pomoč deloma s znižanjem vozarine, deloma s znižanjem davkov. V novembru je znašala produkcija surovega železa v Nemčiji 760.353 (v oktobru 741.741), surovega železa 876.134 (v oktobru 728.339) ton, valjanega materiala pa 708.691 ton (v oktobru 772.547). Nemčija ima 211 visokih peč. Od teh je obratovalo v novembru 93.

Češkoslovaški železni trg kaže zadnje dni labilno tendenco, kar je običajen pojav ob tem času. Industrija in trgovina ima opraviti več s letnimi bilanci nego s kupčijami. Naša železna industrija je pokrenila akcijo za znižanje carine na železo. Toda vlada ni nič kaj naklonjena tej želji. Kljub temu je pričakovati, da bo obsegala češkoslovaško-jugoslovenska trgovinska

dogodba nekatere carinske olajšave tudi za železno industrijo. Zato so kupci zelo rezervirani in se nočejo zalagati za železo, dokler to vprašanje ne bo rešeno. Na Poljskem (v Katowicah) je začel poslovati 1. januarja 1926 razpečevalni urad sindikata železne industrije. Delokrog tega urada se razteza na polibrikate, železo v palicah, valjano žico, pločevino in tračnice. Luksenburška železna industrija je izdelala v novembru 199.515 ton surovega železa (v oktobru 205.018) in 173.626 ton surovega železa (v oktobru 183.027). Industrija obratuje dobro. Tovarne skušajo producirati čim več, da bi se znižali produkcijski stroški. Obratuje 36 visokih peč.

—g Promet na beogradski borzi je bil lani večji nego l. 1924. Znašal je okrog 4 milijarde. Na več so kupovali funte, denar, švicarske franko, dolarje in češke krome. Vojna škoda zavzema zadnje mesto. Velike spekulacije so se delale s francoskim frankom, osobito v juliju in avgustu in septembru. Borzno sodišče je imelo opraviti s 97 spor.

g. Beogradske banke v l. 1925. Koncem starega leta so priobčili beogradski listi splošen pregled o stanju beogradskih bank v lanskem letu: «Vreme» piše: Beogradske banke so imele slabo leto. Ko ni bilo denarja, so šle nekatere v poravnavo. Ko je bil denar na razpolago, se mnoge banke niso znale orijentirati in denar jim je izlital v tresorjih. Uprave bank so pogosto odklanjale tudi ljudi z dobrimi kreditnimi sposobnostmi tako, da kredit pri Narodni banki ni bil izdajen, kar je razvidno iz dobička od skonta, ki je za 14.000.000 manjši kakor l. 1924. S tem je izgubilo gospodarstvo ogromno vsoto obratnega kapitala, ker je držala Narodna banka denar v rezervi. Obrestna mera beogradskih bank ni bila stalna. Ko je Narodna intervenirala in zahtevala maksimiranje obrestne mere in ko je bil dotok denarja velik, je obrestna mera padla, toda koncem leta je zopet poskočila.

—g Naš blagovni promet z Anglijo. Uvoz iz Anglije v našo državo je znašal l. 1924 nad 884 milijonov dinarjev ali 10,63% celokupnega uvoza. Naš izvoz v Anglijo je znašal nad 131.500.000 Din ali 1,38% celokupnega izvoza. Anglija je uvažala v našo državo kolonialne blago in sicer kave in čaja za 250 milijonov, bombaža in bombaževine za 237 mil., premoza za 107 mil., volne in tkanine za 51 mil. Mi smo uvažali v Anglijo les in lesne izdelke ter neorganske snovi in organske spojine. Največ smo izvozili lanina in ferrosilicija.

—g Svetovna letina pšenice večja od lanske. Iz New Yorka, koncem decembra, Ameriški poljedelski departament naznaja, da letina pšenice v 22 deželah severne hemisfere znaša letos 300 milijonov bušeljov (1 bušelj je nekaj čez 35 litrov) več kot lani. Letošnja letina pšenice v tih deželah znaša letos 2953 milijonov bušeljov, dočim je lani znašala 2884 milijonov in predlani 3022 milijonov. Prihodek v južni hemisferi je še nekoliko dvomljiv, ali vsi kaže, da bo letina približno ista kot lani. Manjšo letino v Avstraliji odvaga večja letina v Argentini. Cene pšenice na svetovnem tržišču so urno padle ravno v sezoni, da se prilagodijo novi letini. Najnižjo točko so cene pšenice dosegle v oktobru, od todaj so se malce povzlele. Zadnja poročila označujejo, da so bile prejšnje ceneve o ruski letini previsoke in da izvoz ne bo tako velik kot se je pričakovalo. F. L. I. S.

—g Nov organ novinarjev in osiguravateljev. Cih zavoda! Kroz par dana opočetli se izlaziti Glasnik za študiju, kredit i osiguranje, stručan organ novinarjev zavoda, za knjižarstvo, diskusija i akcija praktičnu i teoretsku u oblasti depozitne, kreditne i osiguravajuće organizacije u našoj državi. List ima svoje redakcije v Zagrebu, Beogradu i Ljubljani, a godišnja protipata za svu izdavanja stoji 150 Din i dalje se administracija u Zagrebu, Marovska ul. 30. «GLASNIK» izlazi kao mesečnik, pa tako se obo njega okuplje naši najbolji finansijski stručnjaci i predstavnici novinarjev i osiguravajućih zavoda, obećaje, da će biti dobar i informativan stručan glasnik s sve, koji se interesuju za ova problema.

—g Dobave. Ekonomsko odeljenje Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 13. januarja t. l. glede dobave Portland-cementa v sodih, vodomera za vodovod in

tolčenje gramoz; do 2. januarja t. l. glede dobave skretniških in hrastovih pragov. Pogoji so pri tem odeljenju vsak delavnik od 10. do 12. ure na vpogled. Vršile se bodo naslednje odfertalne licitacije: Dne 12. januarja t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti glede dobave 200.000 kg sena in 80.000 slame. — Dne 16. januarja t. l. pri Srednjem uredu za osiguranje radnika v Zagrebu glede oddaje kamnoseških, tesarskih, krovskih, kleparskih in mizarskih del pri novi stavbi tega urada v Mihanovičevi ulici v Zagrebu. — Dne 21. januarja t. l. pri Direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave petroleja. — Dne 23. januarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega materiala za izdelovanje barv; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave električnih žarnic ter dvigal za lokomotive; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave samotne opeke. — Dne 25. januarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave pločevine; pri Srednjem uredu za osiguranje radnika v Zagrebu glede oddaje instalacijskih del v sanatoriju Klonovnik; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave grejnih cevi za kotle in gladkega vlečenega železa. Predmetni oglasi s natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

—g Dobave. Vršile se bodo naslednje odfertalne licitacije: 11. t. m. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 30.000 kg turščice dne 21. t. m. pa glede dobave 75.000 kg bele moke; 25. t. m. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave vrvice za mašenje; pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani glede dobave 12.000 kg bencina; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega železnega materiala. Predmetni pogoji so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

KUNEROL
100% na čista mast iz kokozovih orehov,
zajamčeno izčiščena in higijenična.
se zopet dobiva
v vsih trgovinah.

Jack London

Niso se še docela polegli in umirili valovi, ki jih je bila razburkala svetovna vojna, mir še ni bil sklanjen, ko se je po Evropi razširil sloves znamenitega ameriškega pisatelja Jacka Londona. V domaći deželi se je pojavil nekako v začetku tekočega stoletja, pisateljski ugled in veljavo si je takorekto dobesedno priboril stoprav kakih deset let pred izbruhom vojne; pa dasi so bila posamezna njegova dela znana v Evropi že dve, tri leta pred vojno, je ostal širšemu čitaločenju občinstvu malone dočela nepoznan. Danes ga berejo po vsem svetu, njegova dela so prevedena v vse močnejše jezike. Noben ameriški pisatelj ni bil v Evropi tako priljubljen. Niti duhoviti avtor detektivskih povesti, Edgar Allan Poe, niti romantični Bret Harte, tudi ne šahovski Mark Twain. Amerika je zavojevala Evropo ne le denarno, temveč tudi na književnem polju.

Ta veliki uspeh slovitega ameriškega pisatelja je zelo zanimiv. Ni samo slučajen. Povsem krivo bi bilo pripisati ga na rovaš takozvanega povojnega duha. Vzrok je vse globlji. V nemški, francoski in angleški literaturi, da ne omenjamo drugih, se je bil pojavil nek zastoj, neka dekadema. Književna dela so se sicer res odlikovala po nedosledno silajnem jeziku, dovršenem slogu, rafinirani tehniki, a bila so polna psiholoziranja in estetiziranja, brez jakakega dejanja, svetlega duha in zdravega življenja. Ni čuda, da niso mogla prodreti med širše sloje. Celotno ljubiteljem in poznavateljem lepe književne niso posebno ugajala. V takih razmerah so prišla Jack Londonova dela kot nekako odrešenje, pravo razodenje.

Duh, ki jih prevaja, je duh vstranosti, treznosti in žilavosti, duh dela in energije, duh, ki ne pozna niti mentalnosti, ne neznanosti malenkosti, ne praznih pomislekov. Duh novega, svežega, krepkega, zdravega življenja, polnega globokih, jakih, pretresljivih prilog. Oni silni duh, ki se mu pravi kratko ameriški duh. Duh, ki je tekom enega stoletja osvojil prostrano ozemlje, ki je večje od Evrope, in ga povzdignil do gi-

gantske civilizacije, kateri se vzhitimi divijo, katero z zanosom občudujejo vsi, ki jo pobliže poznajo, dasi nevedni vseznalci in »vsekulturneži« tega duha omalovažujejo in se mu celo posmehujejo. Oni duh, ki polagoma, pa kotovo zavojajo zapadno civilizacijo. Vsaka povest Jacka Londona je znameniti slavospev tega duha, visoka pesem ameriškega dela, ameriškega življenja, novega silnega in zdravega človeka.

Ta silni duh pa se ne zrcali samo v njegovih spisih. Vse njegovo življenje je prožeto z njim, s pomočjo napornega dela se je v tem silnem duhu stasoma povzpeli iz siromašne mladosti do enega prvih ameriških pisateljev.

Jack London se je rodil v San Francisku v Kaliforniji kot sin preproste farmarja. Kakor večina mladih naprednih Amerikancev si je moral tudi on že v rani mladosti služiti svoj kruh. Devet let star je raznašal in prodajal časnike — običajni pričetek kariere številnih velikih Amerikancev dela, umetnosti, znanosti in denarja. Dvajset let star je šel v tovarno, kjer je služil deset centov na uro. Tiste čase se je seznanil s tatinskimi ribiči, ki so ponorili kradli ostrige v umetnih goščih v sanfranciškem zalivu. Zaslužek je bil ogromen in postolovski posej mu je bil tako všeč, da si je nabavil lasten čoln in kradel ostrige tako spretno in s tolikim uspehom, da si je v šestnajstem letu pridobil naslov kralja tatov ostrig. Temu uspehu je sledil drug, povsem nepričakovan uspeh. Obrežna policija, ki je zasledovala pomorske tihotape in tatinske ribiče, ga je pozvala, naj stopi v njene vrste. Jack London je ponudbo sprejel, vendar ni dolgo vzdržal v kočljivih uradni službi. Sedemnajst let star je postal morar, prevozil veliki del Tihega oceana in lovil morske pse. Njegova opazovanja sveta in morja, ljudi in življenja, iz te dobe njegovega življenja, se poznajo v vseh njegovih prekrasnih pomorskih povestih. Ko je zapustil morje, je prišel zopet za vsako moč do delo; bil je med drugim težak in nosač v pristanišču, delal v pralnici itd.

V tem času se je prvič lotil pisateljevanja. Neki časnik je razpisal nagrado za najboljši opis poljubnega lastnega doživljanja. Jack London je poslal opis taituina v Japonskem morju in dobil nagrado. Uspeh ga je podžgal, vendar ni imel sreče pri nadaljnjih pisateljskih poskusih. Brez sredstev, brez dela je prišel v toliko stisko, da se je začetkom leta 1894. ponudil nekemu agentu, ki je nabiral delavce za poljedelsko delo. Komaj pa si je nekoliko prislužil, je dele popustil in začel »tremptati« (dobro znan pristen izraz naših Amerikancev!) Vozil se je po železnici, sveb brez plačila, se ustavil, kjer ga je mikalo, zopet malo delal in zopet mahnil naprej. Isto leto na jesen, konec sezone trempov (tramp) je bil zopet v San Francisku. Prijel je zopet za delo. Poleg tega pa je pričel študirati in je v študijah tako napredoval, da je mogel čez dve leti narediti sprejemni izpit za vseučilišče.

Ko se je leta 1897. raznesel glas o velikih zlatih poljanah, ki so jih odkrili na Aljaski ob reki Yukon, so se vsule velikanske množice v novo zlato deželo iskat sreče, ki jo je obetalo zlato mamilo, kakor so prej deset in deset leti drle v Kalifornijo. Tudi njega je zvalilo zlato na daljni smer; postal je zlatoiskalec in traper, lovil divjad, ki je dajala kožuhovino. Vendar mu sreča ni bila mila, da bi bil med peščico onih, ki so obogatili; a bil je toliko srečen, da ni bil med tisoči in tisoči drugih, ki so na daljnem severu našli prezgodnji grob. Kot velik del zlatoiskalcev se je čez dobro leto dni vrnil s majhnimi prihranki, ki so zadostovali malo več kot za dolgo pot nazaj v San Francisko. Velikostna krasota severne narave, divje življenje v divji, prvotni zemlji, je napravilo na njegovega dovtetnega duha globok vtis, o katerem pričajo številne, na Aljaski se vršče povesti, ki spadajo med njegove najboljše in najlepše.

V San Francisku je moral zopet prijeti za delo. Postal je tovarniški delavec. Vendar njegov neumorni duh ni miroval. Jack London se je hotel povzpeti višje, hotel je postati kaj drugega kot preprost delavec. Z neverjetno energijo se je družila neusteliva vedoželjnost. Podnevi je težko delal, ponoči pa je zopet študiral. Zanimal se je za vse: književnost, znanost, umetnost. Bila je dolga, naporna pot. Posebno je stremel, da bi postal pisatelj. Ko si je nabral dovolj znanja, je res začel pisateljevati. Svoje kratke spise je pošiljal od enega urednika do drugega do glave dve leti brez uspeha. Vedno in povsod so mu jih vračali. Ker ni mnogo zaslužil, a je precej izdal za časnike in knjige, je stradal ob trdem delu in neumornem pisateljevanju. A njegova neupogljiva energija, vstranost in žilavost ni odjenjala. Doživljaje te najhujše dobe svojega življenja, ves truda in razočaranji polni potek življenja trdega dela je poleg drugega opisal s nedosežno zanimivostjo v svojem najboljšem delu: Martin Eden.

Naposled je prodrl. Jack London je na mah postal priznan pisatelj. Dvignil se je od uspeha do uspeha in si pridobil v nekaj letih lepo premoženje. V bližini San Franciska si je kupil krasno posestvo Gienallen, kjer je bival in pisal; s lastno jabo je potoval okrog sveta, najraje pa je križaril po Tihemem oceanu, ki ga je bil vžljubil nekdanji kot preprost morar. Na enem teh potovanj ga je leta 1916 na Havajskih otokih dohitela prerana smrt.

Dasi njegovo pisateljevanje ne obsega niti deset let, je v tem kratkem času napisal lep niz povesti in romanov. Najznamenitejši njegovo delo je duhoviti avtobiografski roman Martin Eden. Vso trnjevo pot Jacka Londona spoznamo iz njega, izza prve misli na pisateljevanje do uspeha in preko uspehov polnega življenja do samomora, kakoršnega si more izmisliti le bujno domišljije prekrivajoči duh kakega Jacka Londona. Temu se vredno pridružuje Burning Daylight, čegar delanje se vrši v Kaliforniji in Klondyku (Aljaska). Ta zlata dežela je tudi nasorišče enostke drugega, grega

Kaktus in hodeča neža

Mizerian Mizeronja je bil slovenski poet. In ker je bil slovenski poet, je imel bržkone suhe krake in letičen obraz; prav zato je bil nadehuden slovenski poet po svojem pesniškem telesu, ki mu ga je bila naklonila mati Narava, toda ne tako po božji milosti, kajti njegov pesniški duh je vedno dihal po ozkočrtnem kranjskem zelju in — slanku. Pa se je pritožil Mizerian Mizeronja in gospodu Bogu in božji milosti. Visoko v oblake je zasidral svoje mačjesolzeče oči in zahrepenel. Njegovemu preskromnemu duševnemu obzoru se je zahotelo po neskončni genialnosti božanstvenega D' Annunzia, njegovemu neznamtnemu telesu po preznatnem ugodu hedonskih dobrot, katere polaga okinčene z lavorikami blazeno potomstvo Rimljanov pred noze svojega duševnega dobrotnika. — In gospod Bog je pogledal s svojim donečim smehom neobčljiva in zgodil se je čudež.

Mizerian Mizeronja je breztelesno vznjavljal v hrame aspiracij. Njegova zonalnost je pričela produktivno rojevati. Zatelebal se je prav po kranjsko. — kajti vsak narod ljubi po svoje. Čemu bi torej sedaj njemu gospod Bog odčepnil tisti način blazovenečega čuv-

stovanja, ki diši po kranjskem bistvu? — in Eleonora je vsebovala vse predpogoje, da postane njegov vzpodbudni ideal. Ni bila sicer kaka predpisaška, toda v (našem) mnogobeta-tem baletu ni kvarila celotne harmonije. Užitek poeta se je sprehajal po njenih nogah, ki so delale čast kranjski prepotenci, njegova duša je našla objekt hrepenenja.

Drugače je bila Eleonora natakari-ka prvovrstnega hotela in tudi teli Mizeriana Mizeronje je metamorfoza dobre kuhinje primerno obremenila. Eleonora ni zastajala za njim niti v telesnem niti v duševnem doživljanju — toda ... o joj! ... krah ...

Tudi bolest je neobhodno potrebna umetniku, in kdor je nima, si napravi to žalostno cvetko iz umetnega papirja. Cvetka Mizeriana Mizeronje pa je sedaj duhtela z blagoduhtečim pristinim vonjem. Prelil jo je v donečo formo in nastala je mokrocvetčeva rožica poezije. Poet je triumfaliral, toda z boleštvom je začutil, da je preglobok — da ga nihče ne razume. Niti ona ne, ki mu je stala najbližje. Mesto da bi molče trpela in priustila, da se opeva njena bolest, je prihrumela razdražena kranjska boginja z loparjem, in ko so že vse furije vrtinske utrinele solne in zvezd v njegovo božanstveno glavo, je še rezal div-harmonije modernih notonov kritik do-

jenčka, ki ga je tako čudno spominjal na lastno nekdanjo neznanost.

Spoznanje je rodilo zavest, da je prevelik sin premajhnega naroda. — Toda prešel je preko erotike k idealu naroda. Svoja preobila čuvstva je spustil na konkretne izprehod javnega udejstvovanja. Postavil se je pred falange in tulil z volkov. Pravzaprav je komaj zacvilil, pa je že udrihal pendrek; toda vztrajal je — saj je trpel za narod! »Reka, Trst, Gorica, Benečija — naši besedi naš hram! Z aeroplani in bombami nad nje, ki ...« Drugi dan ga je mraz prebudit iz nezvesti v neznanem domu; hvaležni narod ga je bil sprejel pod državno okrilje očesa postavje. — In zajokal je umetnik ves mehak, nato pa se je začudil. Čemu vse to? Ali do tega trenutka ni vedel, da žganci niso makaroni? Žganci ostanejo žganci, skromni in umazanosi, pa četudi jih dedno v zlato posodo, ostanejo žganci, ne bodo se svetili v nji in še sram jih bo povrhu zlate posode.

Pa se je umetnik zamislil in domislil. Veliko je bil sejal, malo žet. Toda čas bi že bil, da bi se mu pričelo telo primerno zackrožati, da bi se mu povešali podbradki, ki se tako gniljivo prilika v letih, ko narod zamenja njihove žrtve s hvaležnim slavljenjem. Dolgo je čakal, navsezadnje pa je sam poškilil v sledo sladkosti brez dovoljenja

naroda in zakona. Saj je samo poškilil, preveč je bleščalo, da bi mogel široko pogledati s svojimi mačjesolznimi očmi na te stvari, ki se jim pravi življenje, — pa je že počil in zagnal so gladiatorski krik nad zločinca, ki z žveplotom poliva čisto moralo še čistejšega naroda. Najpopreje so ga zapirli, nato so ga poslali v bolnico, končno v hiralnico, kjer navadno praznuje pokvarjen umetniški stroj svoj klavirni epilog čisto po pravilih, če se ni bil znal nesrametnež ustaviti v primernem času, ko je bilo še ugodno za objokavanje prezgodaj umrlega talenta.

Mizerian Mizeronja je zapičil v oblake svoje mačjesolzne oči, zavzdihnil je globoko in zaklel. Pa se je gromko zakrohotal gospod Bog med oblaki, da ga je njegov smeh nemilo poščegetal med jetičnimi kostmi.

In dejal je gospod Bog: »Négodni Mizerian Mizeronja!! Čemu pa si se upal tako visoko povzdigniti svoje žele? Kaj ne veš, da raste kaktus bujno in prešerno samo v tropih; pokusti, pa presadi ga na kraško goličavo — ostala bo le mevžasta hodeča neža.« Tako je rekel gospod Bog in tih obmolnil. Mizerian Mizeronja, slovenski poet, pa se je zamislil in sam vase zlezel.

grasni povesti kakor n. pr. The Call of the Wild, The son of the Wolf, Smoke Bellew itd. Pretresljiva, grozna, silna napeta je pomorska povest The Sea Wolf. Kratke povesti in črtice z Južnih morij (Avstralazija) n. pr. South Sea Tales in A Son of The Sun so pravi biseri. The Valley of the Moon je nežna, mehka slika idilične ljubezni in življenja, kakor je mogoče samo v eni deželi na svetu — v solnični Kaliforniji. Med najboljšje njegove romane pa spada nedvomno »Roman treh src«, ki izhaja zdaj v našem listu.

Nergavi krivogledi očitajo njegovi stvaritelni zmognosti, da tvorijo Londonove povesti zgolj nekaj niz posamičnih prizorov. Zakrknjenemu slepcu ni pomoči. Idejno plat njegovih del smo že podčrtali. Nič manjši ni stvaritelni duh pisatelja. Vse je enostavno, preprosto, veličastno in naravno kot življenje samo, ki ga slika. Nedosežni dar opazovanja in gledanja ljudi, življenja in narave ti pada v oči pri vsakem

stavku. Značaj so očrtani jasno, izrazite; že po malo besedah veš, kakšnega človeka imaš pred seboj. Nikjer ni najmanjšega sledu onega duha morečega, dolgega in praznega, prisiljenega, že priskutnega risanja značajev, ki smo ga tolikrat vajeni. Jezik je ob vsej preprosti razborit in klen, kot je sploh ameriško izražanje že v navadnem govoru; zato je za povprečnega poznavalca navadne angleščine nekak težak. Sloj je jednat, vsebinsko bogat, zgoščen, a pri vsem tem bujen, sočen in umiliv. Vse pa preveča in oživlja neverjetno bujna, živa, nikdar mrtvoča, nebrzdana fantazija — glavni čimtelj v lepi knjiži. Niti ene strani ne najdeš v njegovih delih, ki bi bila pusta, prazna, dolgočasna.

Ako hočeš spoznati tega glasnika silnega ameriškega duha, ki je koncem koncev najvišji, najrazvitejši izraz človeškega duha in življenja, sezi po Jack Londonovih delih.

P. L.

Moda

Od vsake sezone pričakujejo naše dame, da jim prinese povsem nove, senzacionalne klobuke in v vsaki sezoni so razočarane. Letos so mnoge dame mislile, da bo zmagal širok zametasti klobuk, toda praksa je pokazala, da se majhni klobuki še dolgo ne mislijo umakniti. Moderni klobuki so sicer iz žameta, toda o širokih krajevskih ni duha ne sluha. Poleg žameta je letošnjo zimo zelo priljubljeno tudi usnje.

Nekaj o moški modi

Moški sicer niso tako podvrženi modnim novotarijam kakor ženske, vendar pa radi čitajo članke o moški modi, listajo po modnih žurnalih in ogledujejo izložbene okna, kjer je razstavljeno vse, kar potrebuje elegantni moški. Moda sama napram moškim ni preveč radodarna in s seznamom moških novotarij smo kmalu pri kraju. Na prvi pogled se zdi, da propagira moda v letošnji zimski sezoni za moške obleke blago v najrazličnejših živih barvah. Toda nemški, francoski in italijanski modni tisti priporočajo pestro, vzorčevano ali kockasto blago. Prava angleška moda pa zahteva samo temne barve, izmed katerih sta najbolj priljubljeni siva in rjava.

Moške sukne najnoveše mode se ne razlikujejo mnogo od modelov prejšnje sezone. Razlika je samo ta, da so nekoliko krajše in da se zapenjajo na dva ali tri gumbe, ki niso več pritrjeni tako daleč narazen kakor doslej. Pri suknah, ki imajo gumbe v dveh vrstah, ne sme biti dvajh zgorajšnjih gumbov. Suknje z eno vrsto gumbov so spodaj okroglo zarobljene. V ravnih mora biti suknja precej široka. Širok je tudi ovratnik. Hlače so široke in se goje do pete. Spodaj morajo biti zavahane, toda ne tako, da bi tvorile širok rob. Telovniki se zapenjajo bodisi na 5 ali 6 gumbov v dveh vrstah ali pa na 3 do 4 v eni vrsti. Tretji model je takozvani telovnik »fantasies«, ki je narejen iz barvanega sukna in ima širok ovratnik. K angleški obleki spada edino enostavni telovnik z gumbi v eno vrsto.

Ostane nam še perilo. Moderne moške srajce so vzorčovane. Bele se nosijo samo k večernim oblikam. Dela o se iz batista, serfira ali trikotina. Manšete morajo biti seveda dvojne. Dvojni ovratniki so še vedno moderni, samo s to razliko, da so postali za 3/4 do 4 cm višji. Kravate so vedno tamne barve. Pestre kravate niso več moderne. Kričeca barva velja za okus takozvanih vojnih milijonarjev.

Posledice ženskih kratkih las

Ženski kratki lasje vodijo čestokrat do hudih sporov po družinah in pogostoma se razvijejo in tragedije. Nekaj parizki frizer je ušminkoval vodo za lase, ki je baje čudovito učinkovita. Imel je pa tudi ženo, ki je imela dolge, izredno lepe lase, katere so občudovale vse ženske. Frizer je trdil, da njegova iznajdba pomaga ženi, da so njeni lasje tako krasni. Mož je te vode prodal ogromno število steklenic in podjetje je cvetelo. Nekoč sta se doma prčkala radi neklih reči v gospodinjstvu. Žena je bila radi moževih očitkov besna in je sklenila, da se bo maščevala. Šla je k nekemu frizerju na kraj mesta, ki je ni poznal in si dala odstriči svoje lase. Potem se je pokazala doma vsa zadovoljna z moderno glavo. Mož je bil ves iz sebe. Ženske so takoj izvedele, kaj se zgodilo, od ust do ust je šlo poročilo, da si je dala frizerjeva

Majhni, okrogli klobuki se zelo lepo prilagajajo svetlim kožuhom. Zelo originalna je letošnja garnitura klobukov, obstoječa večinoma iz kožuhovine. Modistke si morajo zelo prizadevati, če hočejo ustreči svojim odjemalcem. Oblik in barv je toliko, da je res težko vse zadovoljiti. Pri damskih klobukih je treba paziti v prvi vrsti na to, da ostane celota enostavna, kakor so enostavne budi - frizure.

Žena odstriči svoje dolge in goste lase in da tista voda najbrže ni za nič. Noben je ni več kupil. Frizer je bil obupan, vrgeč je svoje ženo iz stanovanja in podal pri sodišču tožbo za ločitveni zakon. Žena ga ruinirala, ker je izgubila svoje n. j. učinkovite reklamno sredstvo.

V Normandiji živi žena, kateri je dala narava sijane lase. Živela je s svojim možem vodno v najlepši slogi. Neki dan, ko se je vrnil domov, zagleda ženo z ostrizanimi lasmi. Prebledel je, rekel pa ni ničesar. Čez čas jo je narkotiziral in jo ostrigel na balne. Ko se je zopet zavedla, je začela kričati zmag pred hišo, da je vsa v sark letela. Prišel je tudi mož, ki je rekel, da ne da niti centima za lasuljo, ako si je hoče preskrbeti sedaj, ko je gola in nosi najmodnejšo žensko glavo.

Dekoliran hrbet

Najnovejša ženska moda v Parizu predstavlja dekoliran hrbet tako daleč, kakor sploh mogoče. Zdi se človeku na prvi hip, da se je lepa dama zmotila, pa v naglici nataknila svojo obleko narobe. Dolgo časa je vladalo dekoliranje spredaj, sedaj je krenilo na zadnjo stran. Spredaj vse navadno umerjeno, zadaj velika nečimernost. Hrbet dišijo dragulji, cvetke sredi umetnih veznin itd. Pariški novinarji pravijo, da so tako prišle ženske na idejo: kazati naenkrat samo en del svojih čarov. Za hrbtom pride na vrsto mogoče desna roka, potem levi komolec itd. Slednjič zopet seveda prsi. Spominjamo se pri tem sedanje ameriške mode. Američanke nosijo rade na fimi vezni obris kaknega mesta. Najbolj jim je pri ljubljen temeljni obris Pariza. Ta navada bi pristojala sedaj na hrbte lepih Parižank, da bi se videlo, da kijejo v okviru obrisa pariskega mesta baje divnosti ženskega hrbta.

Usoda indijskih žen

Pred poroko, oziroma zaroko mora vsaka nevesta v Indiji storiti pred duhovnikom sledečo obljubo: »Za nevesto mi na svetu drugega boža, kakor njen mož. Tudi ako postane bolj bolehen, star, razuzdan, hudoben, neumen, mutast, slep, gluhi, hrom itd., mu mora žena poslušati vso pozornost in ljubav, misliti sme vedno same na njeja in na nikogar drugega.« V Indiji je na milijone nevest izpod 10 let starih, za katere so položili tako strašno prisego starši ali sorodniki, a obljuba se ne sme in ne more prekršiti. Tudi sežiganje vdov ob moški smrti je še vedno v navadi, dasi angleški zakoni sežiganje strogo prepovedujejo. Nedavno se je tak slučaj zgodil celo na Grškem blizu Aten, kjer je umrl mlad Indijec. Njegova mlada vdova je izjavila, da želi biti sežigana obenem z možem, trpim, kar se je tudi izvršilo z velikimi troplustmi, katerim so prisostvovali vsi tam bivači rojaki, starši in prijatelji. Vdova se je okopala v reki, oblekla v poročno obleko, vzela v eno roko mirto (znak brez-

smrti), v drugo pa čašo vode (znamenje duhovne čistosti) ter se predstavila duhovniku. Duhovniki so jo namazali z neko žveploeno zmesjo, da se pospeši plamen, kakor je skočila med glasnimi molitvami duhovnikov v gorečo grmado.

MADAME; Za Vašo toaletto potrebujete
POUDER «MON PARFUM»
«BOURJOIS-PARIS».

To in ono

Praški za srečo

Tudi sreča se da zdraviti. Radovedni čitatelj bo takoj vprašal za zdravnika, ker prava sreča je bori malo na svetu in si bo vsak želel par obiskov zdravnika, ki se razume na umetno zdravljenje sreče. Takih zdravnikov pa v Evropi ni, pač pa v Ameriki, v deželi vsestranskih zmognosti, kakor pravijo o Združenih državah.

«Priški -Matine» poroča, da obstoja v Združenih državah že dolgo vrsto let bogato društvo, ki se peča s preiskovanjem sreče. Kaj je sreča? Na to vprašanje polzkuša društvo najti primeren odgovor. Raziskovanja ne rši samo, nego plačuje tudi honorarje in poklanja darila vsakomur, ki prispeva z lastnimi izkušnjami ali preiskavami k temu vprašanju o bistvu sreče. Zdi se, da Amerikancem vendarle ne uga'a zgolj pridobitno življenje in tista njihova zonia za zaslužkom in samo za zaslužkom in da uvidevajo, kako obstoja poleg gonje za denarjem in bogastvom še nekaj, kar je bogateje in dražje, namreč sreča. Gori imenovano društvo se imenuje »Društvo za ameriške preiskave veselja do življenja«, kar je toliko kot društvo za preiskavanje sreče.

Društvo razpolaga z velikimi poklonili in njeno premoženje gre v milijone. V ameriškem znanstvenem in javnem življenju ima približno enako vlogo, kakor v Evropi Noblova nagrada. Nagrada se deli le najzaslužnejšim javnim in znanstvenim delavcem. Je precej velika. Nagrada ameriškakega društva za proučevanje sreče je večja kot Noblova nagrada in se deli vsako leto najzaslužnejšemu raziskovalcu človeku prepotrebne sreče.

Letos je društvo podelilo nagrado slavnemu doktorju J. J. Abelu, profesorju lečarstva na medicinskem inštitutu John Hopkins v Združenih državah. Nagrada znaša 2.500 dolarjev, v našem denarju nad 25.000 dinarjev, torej za malo hišica ali vilico. Vsekakor mično darilec! Doktor Abel je napisal delo o zanimivih posledicah, ki izhajajo iz raznih zdravil in ki vplivajo na splošno ugodje človekovo, na njegovo zdravje in srečo. Že stari narodni so ugotovili, da vplivajo razne jedi in pišč pomirjevalno na človeka in da ustvarjajo veselje, ugodna razpoloženja. Med temi na pr. vino. Doktor Abel pa je proučeval zelišča, razna zdravila in praške in kmalu prišel do pretresljivih zaključkov. Amerikanski listi napovedujejo, da bo mogoče v bližnjem času kupovati praške za srečo, kakor kupujemo danes kinin in aspirin proti mrzlici in glavobolu in piščo razne sirupe.

Bomo videli...

Plesne obleke

frak, jaket, smoking v prvovrstni najmodnejši izdavi, iz linage angleškega sukna preskrbi najhitreje in po znano solidnih cenah tvrdka

DRAGO SCHWAB, Ljubljana.

Prorokovanje za l. 1926

Vojna je zapustila človeštvu poleg drugih nesreč tudi nevarno živčno bolezen, ki se pozna več ali manj na vseh poljih zasednaja in javnega življenja. Medse so dandanašnji rodbine, kjer bi vladal mir in zadovoljnost. Celotno gneto dobro situirane rodbine žive v neki čudni atmosferi, ki je razbijala vezi med poednimi člani in razpodkopala tiste temelje, na katerih je stalo nekoč rodbinsko življenje. Nezdovoljnost, domaći prepri, malenkostne rasprave, nervoznost in pomanjkanje veselja do dela je opaziti vsepovsod. Tudi v javnem življenju ni nič boljše. Povsod ugibanje in pričakovanje nečesa, kar naj bi odpravilo sedanje razmere in vrnilo ljudem veselje do življenja. Ta splošna pelioza je rodila tudi zanimanje za razna prorokovanja in ugibanja o bodočnosti.

Novo leto nudi prorokom ugodno priliko, da nastopijo v javnosti s produkti svoje fantazije. Prvenstvo v prorokovanju hočejo imeti poleg hitromantov zvezdoslovci. Najrazdalnejše prorokovanje za leto 1926 je ono newyorskkega profesorja Reida, ki trdi, da bo letošnje konec sveta. Reid je odmeril človeštvu samo še nekaj dni. Po njegovem prepričanju bo namreč konec sveta že 26. januarja 1926. Zanimivo bi bilo izvedeti, kako namerava ameriški učenjak preživeti teh par dni. Če je res prepričan, da bo konec sveta že 26. januarja, mu ne kaže drugega, nego da hitro sežge svoje knjige in znanstvene pripomočke in porabi svoje premoženje — če ga kaj ima — za uživanje življenjskih sladkosti. Marsikdo poroča, da to ni nobeno prorokovanje, da svet tako hitro ne more biti uničen. Pa ni tako. Nekakega lepega dne se prebudimo in štiti bomo v novinah, da je bilo ponoreč konec sveta. Potem se ne bomo več smejali astrologom. Da potolažimo vsaj tiste, ki se s koncem sveta nočejo sprijazniti, naj omenimo, da je prof. Reid s svojim naziranjem osamljen. Mnogi drugi astrofagi trdijo, da se je moč v svojih računih smotiti. Mogoče je tudi to. Šaj pozna zgodovina vse polno takih prorokovanj, ki so bila prorokom, osobito raznim samostanom, zelo dobrodošla. V starih časih se cerkveni očetje zelo radi napovedovali konec sveta, ker jim je prorokovanje neslo. Ljudje so se namreč ustrašili sodnega dne, in da bi si izposlovali še pravočasno odpuščanje grehov, so hitro prepisali svoje premoženje samostanom. Ko je pa napočil

usodni dan in konca sveta le ni bilo, so hoteli premoženje nazaj, toda bilo je že prepozno. No, dandanašnji smo pametnejši in astrologi morajo napovedovati konec sveta brez mestnega dobička.

Drugače bo pa leto 1926 zelo nemirno. Osobito sporazum v Locarnu se zdi astrologom zelo sumljivo in problematično. — Zvezdoslovci mednarodno politiko so stoz prepričani, da je bil v Locarnu sklenjen komencovaljni mir, toda astrologi pravijo, da ne obeta ta mir nič dobrega. Konstantinova zvezd ni bila povodom sklenitve locarnske pogodbe nič kaj ugodna. Borzjtance bo zanimalo prorokovanje, da bo francoski frank v januarju znatno poskočil. So tudi taki proroki, ki napovedujejo našemu dinarju v doglednem času porast do 12. Kdor je imel s špekulacijo na francoski frank emolo, si lahko zdaj pomaga na noge. Samo oprezo je treba ravnati. Kaj če bi bil 26. januarja res konec sveta? Oboje — porast franka in konec sveta — napovedujejo za januar. To je sumljivo, kdo neki se bo zanimal za borzo, če mu je doleteno živati samo še dva tedna?

Bolj solidno in tudi verjetno je prorokovanje mnogega izumitelja brezčignega brzojava Marconija, ki je v pogovoru s nekimi francoskimi novinarjem izjavil, da prinese novo leto človeštvu saredok na znanstvenem polju. Po njegovem mnenju se ociljajati pomen brezčignega brzojava sicer ne da primerjati s tiskom, vendar je pa to mogočno vzgojno sredstvo. Brezčigni brzojav in telefon, izpopolnjen s aparatom za gledanje na velike razdalje, ima veliko bodočnost. To je namreč edino sredstvo, ki lahko prepreči vojno. V svetovni vojni so bili podmornice najstrašnejše orožje. Zdaj, ko imamo brezčigni brzojav, nam podmornice niso več nevarne. V novem letu bo po Marconijevem prepričanju rešen problem gledanja na velike razdalje. S tem aparatom bo moderna vojna onemogočena. Narod si bodo morali vrtniti k barbarskim metodam vojne ali pa bo vojna sploh izključena.

MINISTRSKI PREDSEDNIK BRATIANU, zmagovalni nasprotnik bivšega romunskega prestolonaslednika.

Solnčni mrk

Dne 14. januarja t. l. bo naša zemlja doživela popoln solnčni mrk, ki pa ne bo viden v naših krajih. Ta dan bo luna stopila med sonce in zemljo ter solnčno ploskev popolnoma pokrila. Astronomi imenujejo mrk z besedo elipsa. Ta solnčni mrk bo viden v Indijskem oceanu, v Vzhodni Aziji in Avstraliji in sicer med 4 uro zjutraj in 9 dopoldne. Višek bo solnčni mrk dosegel ob 5 uri in 36 minut. Mrk bo trajal v celem 4 minute. Za kraje na pasu otoka Sumatra bo solnčni mrk popoln. Te kraje in tamosnje prebivalstvo bo za kratke 4 minute zopet zajela popolna noč. Okolu lune se bo videla solnčna krona, to je tisti venec skrivnostne svetlobe in žarenja, ki obdaja naše sonce in ki ni vidno s prostim očesom.

Na Sumatri se ta dan sestanejo znanstvene ekspedicije in učenjaki vseh večjih in bogatejših narodov sveta, da fotografirajo dogodek in da izvedejo na lico mesta znanstvene preiskave. Pred leti so take znanstvene ekspedicije s posebno natančnostjo opazovale solnčne mrke radi Einsteinove teorije, ki je napovedovala na podlagi računskih in principielnih zaključkov, da se svetlobni žarki v bližini težkih astronomskih teles ne premikajo premično, nego da so podvrženi gravitaciji in da se premikajo v loku okoli zvezde. Znanstvene ekspedicije največjih geografskih držav sveta so to Einsteinovo naznailo v polnem obsegu potrdile. Na fotografiranih posnetkih je bilo vidi, da je Einsteinova trditev glede svadobnih žarkov popolnoma objektivna. Radi tega se tudi sedanje ekspedicije na Sumatri ne bodo več pečale s tem vprašanjem in bodo svoje fotometre, spektroskope in astrofotne aparate za druge pojave. Potrditev Einsteinove napovedi je zbudila v znanstvenem svetu veličansko senzacijo. Škoda, da naši kraji ne bodo deležni veselja in prilike, da vidijo popoln solnčni mrk, kajorkšen bo na Sumatri 14. januarja. Med najzanimivejše izume in iznajdbe človeškega duha pa spadajo vsa, kakor take astronomične napovedi, s katerimi je mogoče desetletja vnaprej določiti natančen čas solnčnega ali luninega mrka. Pa ne samo čas, nego tudi tisti pas zemlje, na katerem bosta solnčen ali lunin mrk vidni! Kaj je proti takim astronomičnim računom in naznanilom ilijeromantika, nekromantika,

spiritizem in slično človeško ugibanje o bodočnosti poedincev kakor sveta? Večina pojavov, o katerih pripovedujejo spiritisti, so navadne sleparije.

Ford kot odrešenik sveta

Hoče osrečiti človeštvo s starimi plesi.

Henrik Ford ni zadovoljen s svojimi ogromnimi tovarnami za avtomobile. Ni mu dovolj, da kupuje brodovlja, da zida tovarne po celim svetu, da izkorišča vodnoelektrične naprave Združenih držav in da pristopa še k drugim zemeljskim kupčijam. Zadnji čas se bavi tudi z drugimi zadevami in prav rad — ples. Najprevo je plesil moderne plesne h. se vanje tako zaljubi, da je prišel v svoji palači v Dearbornu pri Detroitu čajanke, na katere je vabil najglasoviteje plesalke in krasotice ameriškanskih gledališč. Mož se je končno navečal modernih plesov in sedaj je prišel na idejo, da bi osrečeval človeštvo s starimi plesi, ki da so mnogo prikladnejši za človeka, ne da bi ga pri tem razburjali, kakor delajo moderni plesi, ki so razen tega nemoraini. Človeštvo si je s svetovno vojno nakopalo toliko nevtrastenije, da je potrebno oddiha pomol starih, antičnih plesov. Henrik Ford je pozval k sebi slavnega mojstra starih, antičnih plesov Mellie Dunhama in priredil v svoji palači veličansko večerjo, po kateri je zbranim gostom razkazal stare plesne pod vodstvom mojstra Dunhama. Prisilno so stari plesi očarali Forda je sklenil ustanoviti v Detroitu Akademijo za stare ples. Pouk na akademiji bo brezplačen. Poučevali se bodo samo stari plesi. Akademija bo tudi vodila lut boj proti novotarijam in ekstremnim plesom, ki samo razburjajo človeka in ki mu ne dajo mira. Akademija bo vzgajala plesne učitelje in učiteljice, katere hoče Ford razposlati po celim svetu, da propovedujejo borbo proti modernim in pridobivajo učence za stare ples.

Ne moremo kontrolirati vesti, kar smo daleč od Detroita, kjer živi Henrik Ford. V vsakem slučaju pa si zna mož delati učinkovito reklamo, ker nova Fordova voja kot odrešenik sveta in človeštva plemo starih, antičnih plesov je res hudomušna in originalna...

O. S. Marden:

Preč s strahom!

Prevedel dr. F. S.

Nikakor ne soglašam z nekim zdravnikom, ki je pred kratkim trdil, da je obutek strahu človeški duševnosti ravno tako priložen kakor očiščnost. Niti ni razumno, kar duši življenje, jemlje silo, ubija zaupanje do samega sebe. Ta zdravnik namenjue očividno previdnost, modrost s strahom. Toda razsodnost in previdnost sta nam bili podeljeni, da bi nas ščitili pred nevarnostmi, opominjajo nas, da ni ne delati tega, kar nam lahko škoduje, v strahu pa, vsaj v tem smislu, v katerem so ta beseda navadno rabi, se ne skriva sila, ki bi nam pomagala in nas ščitila, marveč nasprotno, sila, ki duši vse naravne izraze našega duha, ki so usmerjeni k našemu dobru.

Mi Američani smo kot narod preveč trezni, preveč resnolni in gledamo na življenje pretesno. V naših verskih oblikah in v stvarih vere je preveč strahu in ozko srčnosti, preveč mračnosti in resnobe, pre malo pa radosti in počutka sreče, preveč sence in premalo solnčnega sijaja, preveč usmerjenosti na bodočnost in premalo na sedanjost.

Mislil boječnosti in strahu napravimo neškodljive, ako vzbudimo kot naravno protisredstvo misli očiščnost, misli vere, ravnokar, kakor se škodljivi učinek kemije ne kisline uničuje s primernim protistrupom. Strah je le gotova nižja stopnja strahu, in godi se ji najbolje tam, kjer ni nekaj v redu. Nikakor ni mogoče obvladati človeka, pri katerem je vse v redu, pri katerem sta duh in telo popolnoma zdrava, tako da nemoteno delujeta. Strahom se dobro godi pri slabih ljudeh, pri katerih je življenjska sila oslabilena, energija lažj. pana, zlasti pa še tam, kjer so nerednosti.

Ta, kogar bolezen preveč skrbi, dela samega sebe bolnega. Nasprotno, sami moramo kolikor mogoče najbolj krepiti svojo odporno silo, tako da bi skrbni bolniki do nas niti ne moge prodrati. V ta namen pa je treba, da bi vse pri nas bilo zdravo. V jedi, v miselnju, v spanju, sploh v celim načinu življenja se moramo skrbno varovati vsega, kar bi moglo onemajljati ali odpriti duri.

Smu torej slabi, kadar čutimo, da smo ločeni od neskončne sile. V tem primeru ima seveda strah k našemu srcu lahek do stop. Ako pa se čutimo za ono z ono močjo, ki nas je ustvarila in ki nas vzdržuje, ako najdemo tam oni mir, ki je višji kakor vsak razum, potem začutimo veličastvo tega življenja.

Silni ljudje, ki so sprejeli božje lastnosti od svojega Stvarnika in katerim je udarjen zig božanstva, ne smejo iti skozi življenje z vsemi znaki strahu in skrbi, s obrazom, kakor da bi življenje bilo le neprestano varanje. Takih ni hotel imeti Bog svojih otrok.

Ko enkrat izgine s tega sveta strah s vsemi svojimi strahnimi izrazi, potem nastopi tisoletna država. Takrat pa se povzame človek do višav popolne vere v Boga in zaupanja do samega sebe, v njegovem srcu zaključuje čut varnosti in svobode, o kojih močnosti do sedaj niti sanjal ni, njegova sila in delavnostnost se je povečala stokrat. Pred njegovo kraljevsko voljo so sesuje in izgine suženjski strah.

Ljubosumna starša. V Subotici je 70-letna Tonka Pric zastupila svojega 80 letnega sopraga. Pri sodišču je stanka mirno vse priznala ter se izgovarjala, da jo je mož že pet let varal s 60-letno sosedo, česar ona kot žena ni mogla več prenašati. Starko so izročili na duševno opazovalnico.

Pletilni stroji

nemškega izdelatva pa'ent "ideal" z jamstvom za novejše, jopice, svitarje in vankovske pletenine nudijo vamokom najboljše in si-gurno izkustveno. V zalogi s po-skom, ki je jako lahak, in po potrebi tudi s stanovanjem edino lepi

F. Kos, Ljubljana, Zidovska 5
Generalni zastopnik.

MINISTARSTVO ŠUMA I RUDNIKA
Generalna direktorija Šuma
Broj 44.825

Oglas

o zakupu postrojenja za dobavo i preradu drveta Šumsko-Industrijskog Produzeća Dobrljin -- Drvar A. D. i o prodaji drva.

Ministar Šuma i Rudnika kao zastupnik državnog erara Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, koji je vlasnik svih akcija Šumsko-Industrijskog Produzeća Dobrljin -- Drvar A. D., određuje na osnovu ovlaštenja Ministar-skog Saveta od 15. decembra 1925 kod Ministarstva Šuma i Rudnika na dan 1. marta

JAVNU OFERTALNU LICITACIJU:
1. ZA ZAKUP svih postrojenja Šumsko-Industrijskog Produzeća Dobrljin -- Drvar A. D., koja služe za šumski posao i omogućuju šumski rad kao: šumske željeznice, koturače, čekrke, kranova sa pogonom, stru-gare u Dobrljinu i u Drvaru, gradjevine i postrojenja za pavljenje i za splavljenje, stovarište u Šibeniku sa svima napravama, gradnjama i prevoznicima (utovarnim) sredstvima na vodi i na suhu, sve šumske, pilanske i stova-rišne magacine i konzumne zgrade činovničke, radničke i manipulationske zgrade u Šumi, u šumskim kolonijama, kod pilane i na stovarištima, šumske lokomotive i šumski prevoznici park i zemljišni posed, koji je sa gornjim po-strojenjima i zgradama u vezi, po inventarnom iska-zu »B«.

2. ZA PRODAJU četinjaštog i lisnatog drveta u državnim šumskim kompleksima: Grmeč planini, Risov-cu, Osječeni, Klekovači, Crnoj Gori, Cardaku, Plivi, Janju, Malovan-Osječeni-Kujaci, Staretni donjoj i gornjoj Vjenac-Satoru i Jedovniku sa aproksimativnom drvnom masom od:

11.175.000 m³ četinjaštih; i
5.950.000 m³ bukovi i inih lisnatih drveta.

Kod licitacije mogu učestvovati samo oni, koji su po zakonu ovlašteni da uglavljaju ugovore i nijesu u vrijeme licitacije dužnici državnog erara, nadalje koji nijesu zbog kršenja ugovora ili iz kojeg drugog razloga isklju-čeni od erarskih preduzeća i nijesu u sporu sa državnim erarom.

Vadij za učestvovanje kod licitacije iznaša 4.000.000 (četiri miliona) dinara u gotovom.

Primaju se samo pisane ponude, koje glase na za-kupnu objekata pod 1. i na kupnju drveta iz svih šum-skih područja navedenim pod tačkom 2., koje moraju prispjeti Ministarstvu Šuma i Rudnika u Beogradu do 1. marta 1926 godine do 10. sati prije podne.

Necije se uzvati ponude, koje docnije stignu, zatim ponude bez propisanog vadija ili brzojavne ponude, na-dalje naknadne ponude i očitovanja.

Zakupni ugovor kao i eksploatacioni ugovor trajeće 40 god.

Ponuditi treba:
ad 1. godišnju zakupninu u zlatnim dinarima;
ad 2. šumsku taksu u šumi na panju u zlatnim di-narima:

a) po 1 m³ četinjaštog tehničkog drveta,
b) po 1 m³ bukovog tehničkog drveta,
c) po 1 m³ javorovog, jasenovog i brijestovog teh-n. drveta.

d) po 1 m³ javorog i jasenovog šarenog (dvjevera-stog) drveta.

e) po 1 prostornom metru lisnatih ogrevnih drveta.

Svi avansi na kupovinu i na prinose za pošumlja-vanje i sve svote, koje rezultiraju iz obračuna, nadalje obroci na zakupninu plaćaće se u dinarima, na bazi te-čaja, kojega će dinar imati na dan dospjelosti plaćanja prema zlatnom švicarskom franku, a koji će se ustanoviti prema tečaju na Beogradskoj Berzi, odnosno pod uvje-tima navedenim u uslovima licitacije.

Ponuda ima da sadrži:

a) Ime i prezime, zatim zanimanje i boravište nudi-oca te njegov svojeručni potpis i očitovanje, da je samo-stalan, ili kad nudi koja firma, njezino ime i njezin potpis prema upisu u trgovačkom registru i mjesto gdje joj je sedište.

b) Očitovanje, da nudioc potpuno poznaje sve uslove i da im se bezuvjetno podvrgava.

Ponude nesmiju da su ograničene bilješkama, koje se ne podudaraju sa uslovima.

Svaka ponuda mora biti taksirana sa 100 dinara i mora joj biti priložena potvrda od Narodne Banke u Beo-gradu, da je nudioc položio u korist Ministarstva Šuma i Rudnika određeni vadij sa pravom raspoloživosti za Ministarstvo za vrijeme, dok se donese konačno riješenje o predmetnoj licitaciji.

Vadij će se nudiocu, koji je postao dostalcem, ura-čunati u kauciju, koju treba da dadne prema uslovima zakupnog i eksploatacionog ugovora, a ostalima će se vratiti na njihov trošak i pogibao. Čim budu riješene po-nude što su stigle, Ministarstvo Šuma i Rudnika ne prima na se nikakvu obavezu o ukamaćenju vadija, koje će nudioc položiti kod Narodne Banke.

Ponude valja dobro zapечатiti, a da se spreči otva-ranje prije roka licitacije, valja na njih spolja staviti napis: »Oferta za zakup šipada i za kupnju drveta« sa adresom Ministarstva Šuma i Rudnika u Beogradu.

Reflektantima je dozvoljeno, da prije licitacije raz-gledaju predmete zakupa i šumska područja uz levi-tizacije, koje izdaje samo Ministarstvo Šuma i Rudnika.

Obavještenja se na zahtev daju, koliko je to dopu-šteno, kod Generalne Direkcije Šuma u Odeljenju za Bosno i Hercegovinu u Beogradu. — Tamo se mogu po-čam od 10. januara 1926 god. kupiti potpuni uslovi li-ci-tacije i oglave ugovora.

Ministar Šuma i Rudnika pridržaje si izrekom pravo, da po svom rasudjenju bez obzira na to, kolika je kola ponuda za kupnju i zakup, slobodno bira između pri-spojele ponude ili da sve ponude odbaci, a da ne spominja razloga.

Beograd, 29. decembra 1925.

Ministar Šuma i Rudnika:
Dr. Nik. ND-16 s. p.

Najstarejša slovenska plekarska in ličarska delavnica
Ivan Bricelj, Ljubljana
Junghe cesta 15 in Gospodstva 4. 3
(ševske kovane »Jurep«)
Se priporoča. — Izvršitev točna, cene zmerno. 27-1

Sprejme se takoj učenec
iz poštene rodb ne pri trdki Ivan Pordan nati. Šneer jski tgo-103 vina v Ljubljani.

Za vsako sprejemno ceno
prodajam klobuke, slamičke ter vse rodbne za modiste. — **Milica Horvat**, mod stika Ljubljana, Dalmatinova ulica 10/II

Teod. Korn, Ljubljana
Poljska cesta št. 3.
trgov. stovni, galanterijsk in zlatni klesar, nastavljače, izdelava naprave izdelovanje posod iz pločevine za lične, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škatle) 105 L za konzerve.

Lepa črna pisalna miza
po ceni naprodaj. Slomškova ul ca št. 14, prid. čje desno. 08

IV. BRUNČIČ & E. NEDEKNIK
plekarska in ličarska
Ljubljana, Karel Kotnikova ulica (borska za Ledino)
se priporočata cenj. občinstvu. — Cene zmerno, postrežba točna. Triletna garancija. 161 L

Damska konfekcija in modni salon
T. Kunc, Pod Trnovo
Blagovi in svilu v zalogi.
Najnižje cene! Provuršino dela

L. Mikuš
Ljubljana, Brestov trg 15
p. javna moja stalna delavnica in spremljati polje.
Popolno in izvršitev točno in solidno

Obnovite naročnino
J. Stjepušin
— Sisk —
preporuča
najbolje tabore, zlo porfure, škole i ostale potreb-šine za sve glazbe Odli-kovan na pe-22-7 riski izložbi. — Glasilo franho

Čaj
Čajna rocka črna
Čaj za gospode
močan, plemenit, angliškega okusa odgovarjajoči, posebno primeren za uživanje z mlekom ali smetano kot zajutrek.

Čaj
Čajna rocka črna
Čaj za gospode
močan, plemenit, angliškega okusa odgovarjajoči, posebno primeren za uživanje z mlekom ali smetano kot zajutrek.

OGLEDALA.
Prva jugoslovanska izdelovalnica zrcal in brušilnega stekla
Filijski: Ljubljana
A. SPILJAK, Ljubljana
Za Gradom 9.
Izdeluje vaskovstian bušena in brušena zrcala in stekla. — Ima stalno v zalogi steklo. — Osvetljenje in matiranje stekla. — Ima stalno v zalogi steklo za izloške, okne, avtomobile in kočije. — Popravila stara pokvarjena zrcala.

Mali oglasi, ki služijo o posre-dovanju in socijalne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—.

Mali oglasi

Zamete, dopisovanje ter oglastrogo trgoveškega znajca, o-saka beseda Din 1.—.
Najmanjši znesek Din 10.—

Šušbe
Išče se kočijaž (samski) za mesto pri stavu. — Oglasi: se Povšetova cesta 8. 91

Šoferja
zanesljivega, dobrega avtomonterja — sprejme Kolinska tovarna v Ljubljani. 89

Trg. pomočnik
špecerist, izurjen v do premanju blaga, prodaja-loc, uren, vreden — išče mesta. Položi tudi kavelj-jo. Ponudbe pod »Specerist/45« na upravo »Slov. Naroda«. 79

Kubarica
(perfektna), z dobrimi dolgoletnimi sprječevali, ki zna tudi likati in opravlja hišna opravila, se sprejme takoj pod ugodnimi pogoji. — Oglasi se je: Puharjeva ulica 14 (sa Narodnim domom). 79

Invalid
išče službo sluge ali nočnega čuvaja. — Ponudbe pod »Invalid/94« na upr. »Slov. Naroda«. 79

Gosposodična
vajena vsakršnega dela, kakor tudi šivanja, išče službo v trgovini kot po-magalke; gre tudi k šivi-lji ali drugam. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 93

Absolventka
trgovske šole, dobra stroj-jepiska, zmožna sloven-skega in nemškega jezi-ka — išče začetno služ-bo v pisarni ali trgovini; gre tudi kot blagajničar-ka. — Pisane ponudbe pod »Zvesta/75« na upr. »Slov. Naroda«. 93

Kontoristinja
se sprejme za trgovsko pisarno, katera naj bo večša strojeplejsja, sloven-skega in nemškega jezika v govoru in pisavi. — Re-flektira se na lepo, lahko čitljivo pisavo. — Lastno-ročno pisane ponudbe v obeh jezikih naj se poš-lje do 18. januara t. l. na upravo »Slov. Nar.« pod »Stalna služba Ljubljana/101«. 101

Prodaj
Spalna ohrava
kompletna, dobro ohran-jevana — se radi selitve takoj proda. — Ponudbe pod »Spalnica/95« na upr. »Slov. Naroda«. 95

Ljubitelj starih slik
nudi se prilika ugodnega nakupa! — Proda se tudi — Mayers Conversations Lexikon in Dimitz's Ges-schichte Krain's ter več različnih knjig. — Isto-tam se sprejmejo gospod-je na hrano. Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 86

Prodaj hišo
na Glinceh. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 57

Dvornadstr. hiša
v mestu Ljubljani s skla-diščem se proda za 200 tisoč dinarjev. — Ponu-bde pod »Din 200.000/80« na upravo »Slovenskega Naroda«. 86

Enonadstr. hiša
z vrtom na periferiji me-sta se proda za 125.000 dinarjev. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Periferija/81«

Prodajem dve no-vozasidane zgrade
1. jednospratna sa peti-naest odeljenja i druga trospatna sa dvadeset sedam odeljenja, zidane za svojo upotrebu i pot-puno moderne. — Za bli-ža obvestenja obratiti se supaveniku: Zička ulica br. 8 kod Crvenog Krsta Smederevski Djeram.

Dolg kožuh
pripraven za šoferja ali voznika naprodaj. Isto-tam se odda gospodom zelo dobra in okusna hra-na po niski ceni. — Na-slov pove uprava »Slov. Naroda«. 85

Posojilo
od Din 100.000 naprej išče dobro vpljana ma-nufakturna trgovina pro-ti primernim obrestim in intabulaciji na prvo me-sto. Ponudbe pod »Do-bra trgovina/98« na upr. »Slov. Naroda«. 72

Stanovanje
1-2 sob išče miren za-konski par, event. da tu-di posojilo. — Ponudbe pod »Februar/72« na upr. »Slov. Naroda«. 72

Opremljeno sobo
s posebnim vvhodom v sredini mesta išče gosposodična za takoj. — Ponu-bde pod »Sredina mesta/73« na upravo »Sloven-skega Naroda«. 73

Neprem. čine
Prodaj hišo
na Glinceh. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 57

Dvornadstr. hiša
v mestu Ljubljani s skla-diščem se proda za 200 tisoč dinarjev. — Ponu-bde pod »Din 200.000/80« na upravo »Slovenskega Naroda«. 86

Enonadstr. hiša
z vrtom na periferiji me-sta se proda za 125.000 dinarjev. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Periferija/81«

Prodajem dve no-vozasidane zgrade
1. jednospratna sa peti-naest odeljenja i druga trospatna sa dvadeset sedam odeljenja, zidane za svojo upotrebu i pot-puno moderne. — Za bli-ža obvestenja obratiti se supaveniku: Zička ulica br. 8 kod Crvenog Krsta Smederevski Djeram.

Dolg kožuh
pripraven za šoferja ali voznika naprodaj. Isto-tam se odda gospodom zelo dobra in okusna hra-na po niski ceni. — Na-slov pove uprava »Slov. Naroda«. 85

Posojilo
od Din 100.000 naprej išče dobro vpljana ma-nufakturna trgovina pro-ti primernim obrestim in intabulaciji na prvo me-sto. Ponudbe pod »Do-bra trgovina/98« na upr. »Slov. Naroda«. 72

Stanovanje
1-2 sob išče miren za-konski par, event. da tu-di posojilo. — Ponudbe pod »Februar/72« na upr. »Slov. Naroda«. 72

Opremljeno sobo
s posebnim vvhodom v sredini mesta išče gosposodična za takoj. — Ponu-bde pod »Sredina mesta/73« na upravo »Sloven-skega Naroda«. 73

Neprem. čine
Prodaj hišo
na Glinceh. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 57

Dvornadstr. hiša
v mestu Ljubljani s skla-diščem se proda za 200 tisoč dinarjev. — Ponu-bde pod »Din 200.000/80« na upravo »Slovenskega Naroda«. 86

Enonadstr. hiša
z vrtom na periferiji me-sta se proda za 125.000 dinarjev. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Periferija/81«

Prodajem dve no-vozasidane zgrade
1. jednospratna sa peti-naest odeljenja i druga trospatna sa dvadeset sedam odeljenja, zidane za svojo upotrebu i pot-puno moderne. — Za bli-ža obvestenja obratiti se supaveniku: Zička ulica br. 8 kod Crvenog Krsta Smederevski Djeram.

Dolg kožuh
pripraven za šoferja ali voznika naprodaj. Isto-tam se odda gospodom zelo dobra in okusna hra-na po niski ceni. — Na-slov pove uprava »Slov. Naroda«. 85

Posojilo
od Din 100.000 naprej išče dobro vpljana ma-nufakturna trgovina pro-ti primernim obrestim in intabulaciji na prvo me-sto. Ponudbe pod »Do-bra trgovina/98« na upr. »Slov. Naroda«. 72

Stanovanje
1-2 sob išče miren za-konski par, event. da tu-di posojilo. — Ponudbe pod »Februar/72« na upr. »Slov. Naroda«. 72

Opremljeno sobo
s posebnim vvhodom v sredini mesta išče gosposodična za takoj. — Ponu-bde pod »Sredina mesta/73« na upravo »Sloven-skega Naroda«. 73

Neprem. čine
Prodaj hišo
na Glinceh. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 57

Dvornadstr. hiša
v mestu Ljubljani s skla-diščem se proda za 200 tisoč dinarjev. — Ponu-bde pod »Din 200.000/80« na upravo »Slovenskega Naroda«. 86

Enonadstr. hiša
z vrtom na periferiji me-sta se proda za 125.000 dinarjev. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Periferija/81«

Prodajem dve no-vozasidane zgrade
1. jednospratna sa peti-naest odeljenja i druga trospatna sa dvadeset sedam odeljenja, zidane za svojo upotrebu i pot-puno moderne. — Za bli-ža obvestenja obratiti se supaveniku: Zička ulica br. 8 kod Crvenog Krsta Smederevski Djeram.

Dolg kožuh
pripraven za šoferja ali voznika naprodaj. Isto-tam se odda gospodom zelo dobra in okusna hra-na po niski ceni. — Na-slov pove uprava »Slov. Naroda«. 85

Posojilo
od Din 100.000 naprej išče dobro vpljana ma-nufakturna trgovina pro-ti primernim obrestim in intabulaciji na prvo me-sto. Ponudbe pod »Do-bra trgovina/98« na upr. »Slov. Naroda«. 72

Stanovanje
1-2 sob išče miren za-konski par, event. da tu-di posojilo. — Ponudbe pod »Februar/72« na upr. »Slov. Naroda«. 72

Opremljeno sobo
s posebnim vvhodom v sredini mesta išče gosposodična za takoj. — Ponu-bde pod »Sredina mesta/73« na upravo »Sloven-skega Naroda«. 73

Neprem. čine
Prodaj hišo
na Glinceh. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 57

Dvornadstr. hiša
v mestu Ljubljani s skla-diščem se proda za 200 tisoč dinarjev. — Ponu-bde pod »Din 200.000/80« na upravo »Slovenskega Naroda«. 86

G. Flux,
Ljubljana, Gosposka uli-ca 4/II. — Oblastno konc-nad 35 let obstoječi stroj-kovni posredovalni zas-vo — išče dve gospod-riji za tu in iz tuj. — Ena mora biti tudi šolsko iz-obražena; plašilno nate-karico za izven Ljublja-ne; servierico za tu; hiš-no k 2 punktama za v Dubrovniku, kočijaža za nekog gradino (Štajersko). Priporoča fino samostoj-no simpatično kuharico srednjih let za večje pod-jetje; kuharice za vso in pridne začestnice za tu in izven. — Priložite znani-ko za odgovor! 82

Pisanalni stroj
»Mercedes«. — Is prijaz-nosti na ogled v slašči-čarni Voltmann, Ljublja-na, Prešernova ulica. 88

Dolg kožuh
pripraven za šoferja ali voznika naprodaj. Isto-tam se odda gospodom zelo dobra in okusna hra-na po niski ceni. — Na-slov pove uprava »Slov. Naroda«. 85

Posojilo
od Din 100.000 naprej išče dobro vpljana ma-nufakturna trgovina pro-ti primernim obrestim in intabulaciji na prvo me-sto. Ponudbe pod »Do-bra trgovina/98« na upr. »Slov. Naroda«. 72

Stanovanje
1-2 sob išče miren za-konski par, event. da tu-di posojilo. — Ponudbe pod »Februar/72« na upr. »Slov. Naroda«. 72

Opremljeno sobo
s posebnim vvhodom v sredini mesta išče gosposodična za takoj. — Ponu-bde pod »Sredina mesta/73« na upravo »Sloven-skega Naroda«. 73

Neprem. čine
Prodaj hišo
na Glinceh. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 57

Dvornadstr. hiša
v mestu Ljubljani s skla-diščem se proda za 200 tisoč dinarjev. — Ponu-bde pod »Din 200.000/80« na upravo »Slovenskega Naroda«. 86

Enonadstr. hiša
z vrtom na periferiji me-sta se proda za 125.000 dinarjev. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Periferija/81«

Prodajem dve no-vozasidane zgrade
1. jednospratna sa peti-naest odeljenja i druga trospatna sa dvadeset sedam odeljenja, zidane za svojo upotrebu i pot-puno moderne. — Za bli-ža obvestenja obratiti se supaveniku: Zička ulica br. 8 kod Crvenog Krsta Smederevski Djeram.

Dolg kožuh
pripraven za šoferja ali voznika naprodaj. Isto-tam se odda gospodom zelo dobra in okusna hra-na po niski ceni. — Na-slov pove uprava »Slov. Naroda«. 85

Posojilo
od Din 100.000 naprej išče dobro vpljana ma-nufakturna trgovina pro-ti primernim obrestim in intabulaciji na prvo me-sto. Ponudbe pod »Do-bra trgovina/98« na upr. »Slov. Naroda«. 72

Stanovanje
1-2 sob išče miren za-konski par, event. da tu-di posojilo. — Ponudbe pod »Februar/72« na upr. »Slov. Naroda«. 72

Opremljeno sobo
s posebnim vvhodom v sredini mesta išče gosposodična za takoj. — Ponu-bde pod »Sredina mesta/73« na upravo »Sloven-skega Naroda«. 73

Neprem. čine
Prodaj hišo
na Glinceh. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 57

Dvornadstr. hiša
v mestu Ljubljani s skla-diščem se proda za 200 tisoč dinarjev. — Ponu-bde pod »Din 200.000/80« na upravo »Slovenskega Naroda«. 86

Enonadstr. hiša
z vrtom na periferiji me-sta se proda za 125.000 dinarjev. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Periferija/81«

Prodajem dve no-vozasidane zgrade
1. jednospratna sa peti-naest odeljenja i druga trospatna sa dvadeset sedam odeljenja, zidane za svojo upotrebu i pot-puno moderne. — Za bli-ža obvestenja obratiti se supaveniku: Zička ulica br. 8 kod Crvenog Krsta Smederevski Djeram.

Dolg kožuh
pripraven za šoferja ali voznika naprodaj. Isto-tam se odda gospodom zelo dobra in okusna hra-na po niski ceni. — Na-slov pove uprava »Slov. Naroda«. 85

Posojilo
od Din 100.000 naprej išče dobro vpljana ma-nufakturna trgovina pro-ti primernim obrestim in intabulaciji na prvo me-sto. Ponudbe pod »Do-bra trgovina/98« na upr. »Slov. Naroda«. 72

Stanovanje
1-2 sob išče miren za-konski par, event. da tu-di posojilo. — Ponudbe pod »Februar/72« na upr. »Slov. Naroda«. 72

Opremljeno sobo
s posebnim vvhodom v sredini mesta išče gosposodična za takoj. — Ponu-bde pod »Sredina mesta/73« na upravo »Sloven-skega Naroda«. 73

Neprem. čine
Prodaj hišo
na Glinceh. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 57

Dvornadstr. hiša
v mestu Ljubljani s skla-diščem se proda za 200 tisoč dinarjev. — Ponu-bde pod »Din 200.000/80« na upravo »Slovenskega Naroda«. 86

Enonadstr. hiša
z vrtom na periferiji me-sta se proda za 125.000 dinarjev. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Periferija/81«

Prodajem dve no-vozasidane zgrade
1. jednospratna sa peti-naest odeljenja i druga trospatna sa dvadeset sedam odeljenja, zidane za svojo upotrebu i pot-puno moderne. — Za bli-ža obvestenja obratiti se supaveniku: Zička ulica br. 8 kod Crvenog Krsta Smederevski Djeram.

Dolg kožuh

Le za odrasle so izšle v slov. prevodu svetovno znane novele

DEKAMERON,

ki jih je spisal ital. pisatelj Boccaccio. Dekameron je knjiga ljubezni, knjiga žgoče satire na nemoralno življenje duhovništva in meništv, knjiga smešnih a čudovitih doživljanj iz meščanskih in plemiških krogov v XIV. stoletju. Dekameron je okrašen z 33 ilustracijami.

Za mladino je knjiga neprimerna.

Broširan velja Din 56—, v celo platno vezan Din 72—
Lukšurna izdaja Din 100—

Izdala Knjigarna Tiskovna zadruga v Ljubljani

NARODNA TISKARNA

IZVRŠITE TISKARSKA DELA V VSAKI MNOŽINI IN SICE. URADNE TISKOVINE. CENIKE. KUVERTE. RAČUNE. HRANILNE IN ZADRUŽNE KNJIZICE. POROČNA NAZNAVILA. VABILA. CIRKULARJE. VSTOPNICE. ETIKETE. MARIŠKA NAZNAVILA. ZAVITKE. SČASOPISE. IN VSA TISKARSKO STROKO SPADAJOČA DELA OKUSNO IN CENOSNO NARIŠALA. SPREJEMA TUDI NARODNA KNJIGARNA. PREŠERNOVA ULICA 7. TELEFON 309.

LJUBLJANA · KNAFLJEVA UL. 5

Najfinejša!

Najnovejša!

= Kožuhovina =

Stanislav Mačič

Prostajalna: Sedma ulica 5

Tovarna: Kamniška ulica 28

LJUBLJANA

se priporoča za razna krznarska dela. — Vsa v zalogi se nahajajoča kožuhovina po znatno znižanih cenah, ročno popic iz krzvine, sielektir itd. — Pre-
vzamem tudi vse vrste kože za strojenje in barvanje.

Poglejte celine!

V ZLATOROG TERPENTIN MILU

se nahajajo zlatniki po 10 frankov.

Zlatorog terpentini milo je boljše kot navadno milo, je s terpentinom kumeno vezano milo v najbolj učinkoviti topli obliki. Dve močni čistilni moči sodelujeta in se izpolnjujeta: terpentini razkroji, milo jo izpere.

Učinek Zlatorog terpentinovga mila je zato nepreobčutljiv!

V najkrajšem času se je Zlatorog terpentinovga mila prikupilo vsem gospodinjam in vsaki, ki je enkrat prala z njim, ne uporablja več drugega mila. Da se seznanite z Zlatorog terpentinovim milom, tudi najbližji krog, se od 1. avgusta 1925 v vsaki hiši komad Zlatorog terpentinovga mila upraba 10 frankov zlatnik, ki med uporabo bliskaje pozdravlja presenečeno gospodinj. V liko zlatnikov se je do sedaj že našlo.

Kupite še danes zlatno vredno milo in iščite zlatnik!

Odvetnik

dr. Fran Kandare

se je PRESELIL S SVOJO PISARNO iz Krškega v LJUBLJANO, Miklošičeva cesta 20, zgradba Okrožn. urada za zavarovanje delavcev (pritičje).

Najnovejši opeljni lamp, petrolejske palčke svetiljke.

AIDA z lamp žarnico

200-500

sveč. moči. Razno bele barve. Neznatna poraba petroleja. Sve. 1 kakor elektrika!

AIDA

se rabi za razsvetljavo prodajalnic, uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvoršč, vrtov itd. AIDA je prikladna za najmanjše in največje prostore. — Zahtevajte prospekt! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma

ŠVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica

— Ištemo zaupne zastopnike. —

— Zahtevajte takoj prospekt! —

LOKOMOBILI 25 L

Wolf-Lanz do 600 HP. tvorniško novi ali generalno popravljivi s tvorniškim jamstvom tudi na obroke

motorji na sesani plin

Dieselski motorji

brez kompresorja

motorji na sirovo olje

Generalno zastopstvo

Meterefabrik, Darmstadt

Milnski stroji

Transmisije

Poglejte naše skladišče!

— Plafine olajšave —

Kompletne montaže

BRACA FISCHER D. O.

ZAGREB, Pantovčak 16

Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani :: prodaja

:: premog ::

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsa vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brkete

Naslov: PROMETNI ZAVOD za PREMAG d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/1

Poslovne knjige.

P. n. bančnim zavodom ter industrijskim podjetjem dobavljam poslovne knjige itd. po posebnem naročilu v fini in trpežni vezavi v najkrajšem času.

Knjigeveznica in črtalnica

A. Janežič, Ljubljana

Florjanska ulica 14

Edino najboljši šivalni stroji

so to JOSIP PETELINC-A

Za redno, čisto in industrijsko vrsto GRIZEL, ADLER, PUNIKS. Posamezni deli za vse sisteme. Igle Lane, najboljši švicarski PETELINC stroji. Dobrejši plačini pogoj, pravi v vezanju brezplačno, več letna garancija.

Ljubljana

Ako potrebujete sveže ali suhe vence, šepke, grančnice, pokličite telefonsko številko

341

cvetličarna KORSIKA

Aleksandrova cesta

Narčila se pošiljajo na dom

187-L

Revmatiz m. anemija in ironični, bolečine vko, želodčne krče, glavobol, protin, ishias in nevralgije vsake vrste ozdravi na zanesljiveje

russki obliž

dovoljen od ministrstva zdravja v Beogradu. Premnoga zahvalna pisma potrjujejo njegovo zdravilnost. Originalna škatla stane D n 25 in se dobiva po skoro vseh lekarnah in drogerijah. V no-
tranosti države po povzetju.

Dvorska apoteka Bogojević, Skoplje.

Tražite svuda

čokoladu - kakao - bonbone

čuvane svjetske fabrike

TOBLER (Bern - Švicarska) —

Generalno zastupstvo i stovarište za kraljevino SHS

„BOROT“

BEograd, Knjeginje Ljubice ulica 15. — Telefon 31-89

Tražite cijenik!

226-L

Prodaja starih automobila, auto guma, otpadaka od metala i raznog razhodoanog materijala

Na osnovu odluke Upravnog Odbora Samostalne mon. polske Uprave M.Br. 11.473 od 13. juna 1925. god. i M.Br. 16.563 od 13. oktobra prošle godine, Uprava Državnih Monopola ras-
pisuje II. oteratnu licitaciju za prodaju starih razhodoanih automobila, auto guma, otpadaka od metala i raznog rashodo-
vanog materijala, koji se nalazi u Monopolskoj Auto-Garazi u Beogradu.

Sav navedeni materijal mogu zainteresovana lica videti u Auto-Garazi Uprave Državnih Monopola u Beogradu.

Licitacija će se održati u kancelariji Upravnika Državnih Monopola na dan 28. januara 1926. godine u 11. časova pre podne.

Spisak razhodoanog materijala može se dobiti u Mašin-
skom Odseku Industrijskog odeljenja Uprave Državnih Monopola u Beogradu, svakog radnog dana od 10. do 12. časova pre podne.

Svaki je licitant dužan položiti kauciju Depozitnoj bla-
gajni Uprave Državnih Monopola najdaleje do 10. časova dana označenog za licitaciju. — Kaucija iznosi za državljane SHS 5 %, a za strance 10 % po ponudjene cene.

60

Nobenega slovenskega izobraženca ne bi smelo manjkati med naročniki Ljubljanskega Zvona, ki vodi že 46 let slo-
vensko književnost ter vestno zbira okoli sebe naše najboljše pisatelje.

LJUBLJANSKI ZVON

I. 1926

priobči zanimiv satiričen roman VI. Levstika, obširno novelo Fran-
ceta Bevka, historični roman Jožeta Lavrenčiča in proizvode cele
vrste drugih pisateljev. Izhajal bo v povsem novi obliki in opremi.

Naročnina znaša za celo leto v Jugoslaviji

Din 120—, za inozemstvo Din 150—.

Naročite ga takoj pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Prešernova ulica št. 54.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavnica Din 50.000.000—

Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

151-L

ustanovljena 1900

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUZNICE:

Brodica, Celje, Cvetkovič, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Pula, Sarajevo, Split, Trst, Agencije Legacije.

Poštni ček-račun Ljubljana 10509

Brzjav. naslov: Banka Ljubljana

Tel. šte. 261, 413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela